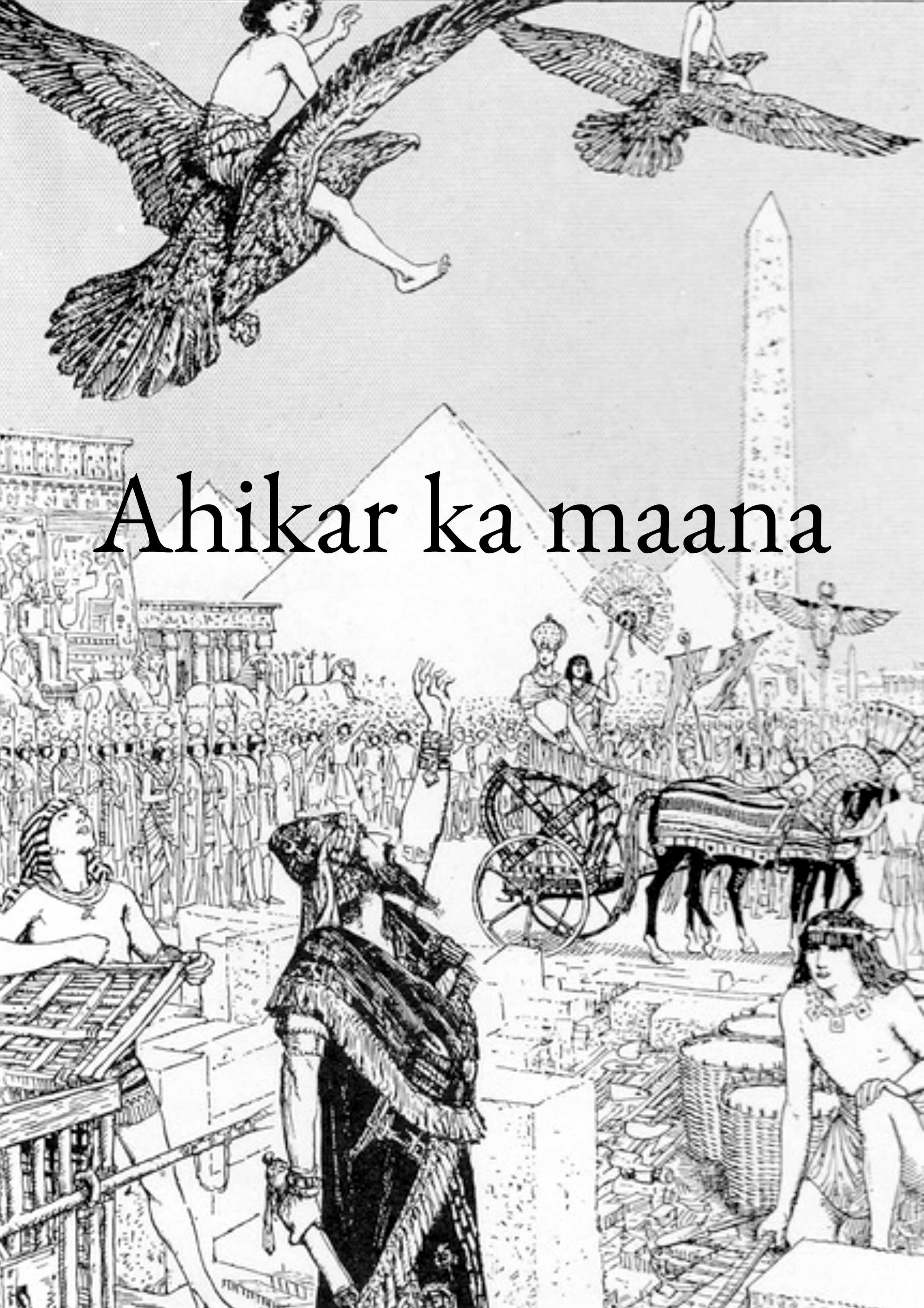

Ahikar ka maana

DAMINƐ KUMA

An bɛ hadamadenw ka miirili ni hakilitigiya sɔrɔyɔrɔ kɔrɔlen dɔ sɔrɔ Ahikar ka maana kɔnɔ. A nɔ bɛ se ka sɔrɔ mɔgɔ caman ka nsiirinw fɛ, i n'a fɔ Kuranɛ, ani Layidu Kɔrɔ ni Layidu Kura.

Mozayika dɔ sɔrɔla Treves, Alimanjamana na, o ye Ahikar jogo ja jira diɲɛ hakilitigiw cɛma. A ka maana kulɛrilenw filɛ nin ye.

Nin maana in bɔra don min na, o kɛra baro ɲɛnama ye. Dɔnnibaaw labanna k'a bila san kɛmɛ fɔlɔ ko la, tuma min na a jirala k'u filila ni maana fɔlɔ ye min bɔra Aramekan papirus dɔ kɔnɔ san 500 K.Ɲ., Elephantine tiɲɛnenw cɛma.

A jɛlen don ko maana in ye nsiirin ye, tariku tɛ. Tiɲɛ na, kalanden bɛ se k'a dɔnni kɛ The Arabian Nights ɲɛw faralen ɲɔgɔn kan. A sɛbɛnna ka ɲɛ, wa lakali min falen bɛ wale, ŋaniyajuguya, ani bolicogo surun na, o bɛ mɔgɔw hakili minɛ fo ka se laban ma. Miirili hɔrɔnya ye sɛbɛnnikɛla ka bolofɛn nafamaba ye.

Sɛbɛnni b'a yɛrɛ tila tilayɔrɔ naani ye: (1) Lakali; (2) Kalansen (Ntalenw minnu bɛ tugu ɲɔgɔn na cogo kabakoman); (3) Taama min kɛra ka taa Misira; (4) Similitudes or Parables (Ahikar bɛ a balimakɛ denkɛ fililen ka kalan dafa ni minnu ye).

Sapitiri Kɔnɔ 1

Ahikar, min ye Asiri Vizierba ye, muso 60 b'a fɛ nka a ka siniɲɛsigi ye denkɛ si sɔrɔ. O de kama a b'a balimakɛ denkɛ denkɛ ta. A b'a sɔgɔsɔgɔ ka fa hakilitigiya ni dɔnniya la ka tɛmɛ nbuuru ni ji kan.
1 Haiqâr hakilitigi ka maana, Masakɛ Senkerib ka Vizier, ani Nadan, Haiqâr hakilitigi balimamuso denkɛ.
2 Vizier dɔ tun bɛ masakɛ Senkerib ka waati la, Sarhadum denkɛ, Asiri ni Ninivi masakɛ, hakilitigi dɔ tun bɛ yen min tɔgɔ ye ko Haiqar, ani a tun ye masakɛ Senkerib ka Vizier ye.
3 A tun ye fɛn ɲuman, nafolo ani nafolo caman sɔrɔ, wa a tun ye setigi ye, hakilitigi, filozofi, dɔnniya, hakilina ani gɔfɛrɛnaman, a tun ye muso biwɔɔrɔ furu, ka masadugu jɔ u kelen-kelen bɛɛ ye.
4 Nka o bɛɛ la, a ma den si sɔrɔ. o musow la, minnu bɛ se ka kɛ a ciyɛntalaw ye.
5 A dusu tiɲɛna kosɛbɛ o ko la, don dɔ la, a ye dolow lajɛbagaw ni dɔnnikɛlaw ni jinɛw lajɛ k'a ka cogoya n'a ka bangebaliya ko ɲɛfɔ u ye.
6 U y'a fɔ a ye ko: 'Taa saraka bɔ ala ye ka u deli, n'a sɔrɔla u ka cɛnin dɔ di i ma.'
7 U y'a fɔ a ye cogo min na, a y'o kɛ ka saraka bɔ boliw ye, ka u deli ka u deli ni delili ni delili ye.
8 U ma a jaabi ni kuma kelen ye. A taara ni dusukasi ni dusukasi ye, ka taa ni dimi ye a dusukun na.
9 A seginna ka Ala Kɔrɔtalenba deli, ka da a la, k'a deli ni jeninida ye a dusukun na, k'a fɔ ko: 'E Ala Kɔrɔtalenba, e Sankolow ni dugukolo Dabaga, e danfɛnw bɛɛ Dabaga!
10 Ne b'i deli i ka cɛnin dɔ di ne ma, walisa a ka ne dusu saalo walisa a ka kɛ ne ka kɛnɛya waati la, walisa a ka ne ɲɛw datugu, ka ne su don.'
11 O kɔ, kumakan dɔ nana a fɛ k'a fɔ a ye ko: «I y'i jigi da ja gɛlɛnw kan fɔlɔ, ka saraka bɔ u ye, o de kosɔn i na to den tɛ min na i si bɛɛ la.»
12 Nka i balimamuso denkɛ Nadan ta k'a kɛ i den ye k'a kalan i ka kalan ni balo ɲuman na, i salen a na i su don.'
13 O kɔ, a y'a balimamuso denkɛ Nadan minɛ, o min tun bɛ sin na dɔɔnin. A y'a di densotigi 8 ma, walisa u ka sin di a ma k'a lamɔ.
14 U y'a lamɔ ni dumuni dumanw ni dege dumanw ni siliki fini ye, ani fini bilenman ni bilenman. A sigilen tun bɛ siliki dilanw kan.
15 Nadan kɔrɔla ka taama, a bɛ ka wuli i ko sɛdirijiri jan, a ye kɛwale ɲumanw ni sɛbɛnni ni dɔnniya ni hakilitigiya kalan a ye.
16 Tile caman tɛmɛnen kɔ, masakɛ Sankerib ye Haikar filɛ k'a ye ko a kɔrɔla kosɛbɛ, ka fara o kan, a y'a fɔ a ye.
17 'E n teri bonyalen, setigi, dannayakɛla, hakilitigi, gɔfɛrɛnaman, n sekeretɛri, n ka vizier, n ka Chancelier ani director ; tiɲɛ na, i kɔrɔla kosɛbɛ, i girinyana ni san caman ye. I ka bɔ nin diɲɛ in na, o ka kan ka surunya.»
18 A fɔ ne ye jɔn bɛna jɔyɔrɔ sɔrɔ ne ka baara la i kɔfɛ.' Wa Haiqâr y'a fɔ a ye ko : 'E n makɛ, i kunkolo ka ɲɛnamaya fo abada! Ne balimamuso denkɛ Nadan bɛ yen, ne y'a kɛ ne den ye.
19 Ne y'a lamɔ ka ne ka hakilitigiya ni ne ka dɔnniya kalan a la.'
20 Masakɛ y'a fɔ a ye ko : « Haiqâr ! i ka na n'a ye ne ɲɛ kɔrɔ, walisa ne k'a ye, ni ne y'a ye ko a bɛnnen don, k'a bila i nɔ na; i na taa i ka sira fɛ, ka lafiɲɛ ani ka i ka ɲɛnamaya tɔ kɛ lafiɲɛ duman na.'
21 O kɔ, Haykari taara a balimamuso denkɛ Nadan jira. Wa a ye bonya da a kan ani ka fanga ni bonya ɲini a fɛ.
22 A y'a filɛ k'a ɲɛnajɛ k'a ɲagali a la k'a fɔ Ayikari ye ko : 'Hayikari, nin ye i denkɛ ye wa? Ne b'a deli ko Ala k'a tanga. I ye baara kɛ ne ni ne fa Sarhadum ye cogo min na, i denkɛ in ka baara kɛ ne ye cogo min na, ka ne ka baara dafa, ka ne magow, ani ne ka baara dafa, walasa ne ka bonya da a kan, k'a kɛ fangatigi ye i kosɔn.'
23 Haiqâr ye masakɛ biri k'a fɔ a ye ko : 'I kunkolo ka ɲɛnamaya, ne makɛ masakɛ, fo abada! Ne b'a ɲini i fɛ i ka muɲu ne denkɛ Nadan kɔrɔ ani ka yafa a ka filiw ma walisa a ka baara kɛ i ye i n'a fɔ a bɛnnen don cogo min na.'
24 Masakɛ y'a kali a ye ko a bɛna a kɛ a diyanyemɔgɔw bɛɛ la belebele ye, ka kɛ a teriw bɛɛ la fangatigi ye, ka kɛ a fɛ bonya ni bonya bɛɛ la. A y'a bolow susu k'a fo.
25 A ye Nadan minɛ. a balimamuso denkɛ n'a ye k'a sigi so dɔ kɔnɔ k'a daminɛ k'a kalan su ni tile fo k'a degun ni hakilitigiya ni dɔnniya ye ka tɛmɛ buru ni ji kan.

Sapitiri Kɔnɔ 2

"Richard faantan ka Almanac" dɔ min bɛ waati kɔrɔw la. Hadamadenw ka taamacogo sariya minnu tɛ sa, minnu ɲɛsinnen bɛ wariko, musow, finidoncogo, jago, teriw ma.

Kɛrɛnkɛrɛnnenya la, ntalen minnu ka di kosɛbɛ, olu bɛ sɔrɔ Vɛrise 12, 17, 23, 37, 45, 47. Aw ye Vɛrise 63 suma ni bi siniɲɛsigi dɔw ye.
1 A y'a kalan o cogo la, k'a fɔ ko: 'Ne denkɛ! ne ka kuma lamɛn ani ka tugu ne ka laadilikanw kɔ ani ne ka kuma fɔlenw hakili to a la.
2 E ne denkɛ ! ni i ye kuma mɛn, a ka sa i dusukun na, i kana o jira mɔgɔ wɛrɛ la, walisa o kana kɛ kɔɔri ɲɛnama ye ka i nɛnkun jeni ka dimi bila i fari la, ka maloya sɔrɔ, ka maloya Ala ɲɛ kɔrɔ ani cɛ.
3 E ne denkɛ ! ni i ye kibaruya dɔ mɛn, i kana o jɛnsɛn. Ni i ye fɛn dɔ ye, i kana o fɔ.»
4 E ne denkɛ ! i ka kuma fɔcogo nɔgɔya lamɛnnikɛla ma, i kana kɔrɔtɔ ka jaabi segin.
5 E ne denkɛ ! ni i ye fɛn dɔ mɛn tuma min na, i kana o dogo.»
6 E ne denkɛ! aw kana jiribolo sirilen lajɔ, aw kana a siri, aw kana nɛgɛso lajɔlen dɔ lajɔ.
7 E ne denkɛ! aw kana kɛnɛma cɛɲi nege don aw la, katuguni a bɛ dɔgɔya ka tɛmɛn, nka hakilijigin bonyalen bɛ mɛn fo abada.
8 E ne denkɛ! muso hakilintan kana i lafili n'a ka kuma ye, walisa i kana sa saya juguba la, k'i siri nɛgɛ la fo i ka don jaan na.
9 E ne denkɛ! aw kana muso nege don ni finidoncogo ni tulumafɛnw ye, muso min ye mɔgɔ mafiɲɛya ni hakilintan ye a ni kɔnɔ. Bɔnɛ bɛ i la ni i ye i ta fɛn o fɛn di a ma, walima ni i bolo min bɛ i bolo, o di a ma, ka i lafili jurumu la, Ala ka dimi i kɔrɔ.
10 E ne denkɛ! aw kana kɛ i ko amande jiri, katuguni a bɛ buluw bɔ jiriw bɛɛ ɲɛ na, ka den duntaw bɛɛ kɔfɛ, nka aw ka kɛ i ko mɔri jiri min bɛ den duntaw bɔ jiriw bɛɛ ɲɛkɔrɔ, ka buluw bɔ u bɛɛ kɔfɛ.
11 E ne denkɛ! i kun kɔrɔta ka i kan nɔgɔya, ka kɛ mɔgɔ ye min bɛ bonya da i kan, ka taama sira tilennen kan, i kana kɛ naloman ye. I kana i kan kɔrɔta ni i bɛ ŋɛɲɛ kɛ bawo ni kanba dɔ de tun bɛ so jɔ, fali tun bɛna so caman jɔ don o don; ni fanga de y'a to sɛnɛfɛnw tun bɛ boli, sɛnɛfɛn tun tɛna bɔ ɲɔgɔmɛw kamankun jukɔrɔ abada.
12 E m denkɛ! kabakurunw bɔli ni hakilitigi ye, o ka fisa ni diwɛn minni ye ni mɔgɔ dusukasilen ye.
13 E ne denkɛ! I ka diwɛn bɔn mɔgɔ tilennenw ka kaburuw kan, i kana min ni mɔgɔ dɔnbaliw ye.
14 E ne denkɛ! i nɔrɔ hakilitigiw la minnu bɛ siran Ala ɲɛ ka kɛ i n'a fɔ olu, i kana gɛrɛ dɔnbaliw la, walisa i kana kɛ i ko ale ka a ka siraw dege.
15 E ne denkɛ! n'i ye i terikɛ walima i teri sɔrɔ, i k'a kɔrɔbɔ, o kɔfɛ, i k'a kɛ jɛɲɔgɔn ni teri ye; Aw kana a tanu ni kɔrɔbɔli tɛ. I kana i ka kuma tiɲɛ ni hakilitigiya dɛsɛbagatɔ ye.»
16 E ne denkɛ! k'a sɔrɔ sanbara tora i sen kan, i ka taama n'a ye ŋaniw kan, ka sira di i denkɛ ma, ani i somɔgɔw n'i denw ma, ka i ka kurun gɛlɛya sani a ka taa kɔgɔji kan ani a jikuruw kan, ka jigin, a tɛ se kisilen don.
17 E ne denkɛ! ni nafolotigi ye sa dun, u b'a fɔ ko:--"A ka hakilitigiya de kosɔn," ni faantan y'a dun, jama b'a fɔ ko: "A ka kɔngɔ de la."
18 E ne denkɛ! a bɛ wasa i ka don o don dumuni ni i ka nafolo la, a tɛ mɔgɔ wɛrɛ ta nege don a la.
19 E ne denkɛ! I kana kɛ hakilintan sigiɲɔgɔn ye, i kana dumuni kɛ n'a ye, i kana ɲagali i sigiɲɔgɔnw ka tɔɔrɔw la.» Ni i jugu ye kojugu kɛ i la, i ka ɲumanya jira a la.
20 E ne denkɛ! mɔgɔ min bɛ siran Ala ɲɛ, i ka siran a ɲɛ ka a bonya.»
21 E ne denkɛ! dɔnbali bɛ bin ka bin , hakilitigi , hali ni a binna , a tɛ yɛrɛyɛrɛ , hali n' a binna a bɛ wuli joona , wa ni a banana , a bɛ se k' a ka ɲɛnamaya ladon . Nka dɔnbali, hakilintan ta fan fɛ, a ka bana kosɔn fura tɛ yen.
22 E ne denkɛ! ni mɔgɔ dɔ gɛrɛla i la min ka dɔgɔ i yɛrɛ ma , taa ɲɛfɛ ka taa a kunbɛn , ka to jɔlen na , ni a ma se ka i sara , a Matigi na i sara a kosɔn .
23 E ne denkɛ! i kana i denkɛ bugɔ, katuguni i denkɛ sɔgɔli bɛ i n'a fɔ nakɔ nɔgɔ, i n'a fɔ waribɔlan da sirili, i n'a fɔ baganw sirili, ani i n'a fɔ da sɔgɔli.
24 E ne denkɛ! i denkɛ bali ka bɔ juguya la, k'a kalan kɛwalew la sani a ka muruti i ma k'i bila mafiɲɛyali la jama cɛma ani i k'i kunkolo dulon nbɛdaw la ani jamalajɛw la ani i ka ɲangi a ka kɛwale juguw juguya kosɔn.
25 E ne denkɛ! i ka misi fasalen dɔ sɔrɔ i fari la, ka fali belebeleba dɔ sɔrɔ i senw na, i kana misi sɔrɔ min biɲɛw ka bon, i kana teriya kɛ ni cɛ namaratɔ ye, i kana jɔn kɛlɛbaga sɔrɔ, i ka jɔnmuso sonsannin fana sɔrɔ, i bɛ fɛn o fɛn kɛ u na tiɲɛni kɛ u la.
26 E ne denkɛ! I bangebagaw kana i danga, Matigi ka diya u ye. sabu a fɔra ko: «Mɔgɔ min bɛ a fa wala a ba mafiɲɛya, o ka sa saya ye (ne b'a fɛ ka jurumu saya de fɔ) ani min bɛ a bangebagaw bonya, o na a ka donw ni a ka ɲɛnamaya janya, ka ko ɲuman bɛɛ ye.» " " .
27 E ne denkɛ! kana taama sira kan ni marifa tɛ i bolo, katuguni i t'a dɔn jugu bɛ se ka i kunbɛn waati min na, walisa i ka labɛn a ye.
28 E ne denkɛ! Aw kana kɛ i ko jiri lankolon, furabulu tɛ min na, n'a tɛ falen, nka aw ka kɛ i ko jiri min datugulen don ni a buluw ni a bolow ye. sabu muso ni den tɛ cɛ min bolo, o bɛ maloya diɲɛ kɔnɔ, u bɛ a koniya, i n'a fɔ jiri bulu tɛ min na, den tɛ min na.
29 E ne denkɛ! i ka kɛ i n'a fɔ jiri dennen sirada la, tɛmɛbagaw bɛɛ bɛ a den dun, kungo kɔnɔ baganw bɛ lafiɲɛ a sumaya kɔrɔ ka a buluw dun.
30 E ne denkɛ! saga o saga bɛ yaala ka bɔ a sira kan n' a taamaɲɔgɔnw bɛ kɛ waraba balo ye .
31 E ne denkɛ! i kana a fɔ ko: «Ne makɛ ye naloman ye, ne ye hakilitigi ye», i kana dɔnbaliya ni nalomanya kuma fɔ, walisa a kana i mafiɲɛya.
32 E ne denkɛ! aw kana kɛ baarakɛlaw dɔ ye, u matigiw b'a fɔ minnu ye ko: «Aw ka bɔ an na», nka aw ka kɛ baarakɛlaw dɔ ye, u b'a fɔ minnu ye ko: «A' ye gɛrɛ an na.»
33 E ne denkɛ! i kana i ka jɔn minɛ a taamaɲɔgɔn ɲɛkɔrɔ, bawo i t'a dɔn u la jumɛn na nafa ka bon i bolo laban na.
34 E ne denkɛ! i kana siran i Matigi ɲɛ min ye i da, walisa a kana makun i ɲɛkɔrɔ.
35 E ne denkɛ! I ka kuma ka ɲɛ ani ka i nɛn diya. I kana a to i taamaɲɔgɔn ka senna i sen kan, walisa a kana i disi senna waati wɛrɛ la.
36 E ne denkɛ! n'i ye hakilitigi bugɔ ni hakilitigiya kuma ye, o bɛna dogo a disi la i n'a fɔ maloya nɔgɔlen; nka n'i

ye dɔnbali gosi ni bere ye a tɛna a faamu, a tɛna mɛnni kɛ.
37 E ne denkɛ! ni i ye hakilitigi ci i magow kosɔn, i kana ci caman di a ma, katuguni a na i ka jago kɛ i sago la a fɔ a ye, a tɛna i sago kɛ.» N'u y'i ci jago la, i ka teliya k'o dafa joona.
38 E ne denkɛ! I kana mɔgɔ jugu kɛ min barika ka bon ni i yɛrɛ ye, katuguni a na i sumanikɛlan ta, k'a ka waleɲumandɔn bɔ i la.»
39 E ne denkɛ! I denkɛ ni i ka jɔnkɛ kɔrɔbɔ, sani i ka i bolofɛnw di u ma, walisa u kana bɔ u la. sabu min bolo falen bɛ, o bɛ wele ko hakilitigi, hali ni a ye hakilintan ni dɔnbali ye, ani min bolo lankolon bɛ, o bɛ wele ko faantan, dɔnbali, hali ni a kɛra hakilitigiw kuntigi ye.
40 E ne denkɛ ! Ne ye kolosinsin dun, ka aloew munumunu, ne ma foyi sɔrɔ min ka di ka tɛmɛ faantanya ni dɛsɛ kan.
41 E ne denkɛ! i denkɛ kalan bolomafara ni kɔngɔ la, walisa a ka se ka baara kɛ koɲuman a ka du marali la.
42 E ne denkɛ! aw kana hakilitigiw ka kan kalan dɔnbaliw la , katugu o bɛna kɛ doni ye a bolo .
43 E ne denkɛ! kana i cogoya jira i terikɛ la, walisa a kana i mafiɲɛya.
44 E ne denkɛ! dusukun fiyentɔya ka jugu ka tɛmɛ ɲɛ fiyentɔya kan , bawo ɲɛ fiyentɔya bɛ se ka bilasira dɔɔnin dɔɔnin , nka dusukun fiyentɔya tɛ bilasira , wa a bɛ bɔ sira tilennen na , ka taa sira kɔrɔtalen dɔ fɛ cogo.
45 E ne denkɛ ! mɔgɔ sennatigɛli ka fisa ni n sennatigɛli ye ni a nɛnkun ye.
46 E ne denkɛ! teri min ka surun, o ka fisa ni balimakɛ ɲuman ye min yɔrɔ ka jan.
47 E ne denkɛ! cɛɲi bɛ ban nka kalan bɛ mɛn, diɲɛ bɛ dɔgɔya ka kɛ fu ye, nka tɔgɔ ɲuman tɛ kɛ fu ye, a tɛ dɔgɔya fana.
48 E ne denkɛ! lafiɲɛ tɛ cɛ min na, a ka saya tun ka fisa ni a ka ɲɛnamaya ye. kasikan mankan ka fisa ni dɔnkili mankan ye. Katuguni dusukasi ni kasi, ni Ala ɲɛsiran bɛ u la, o ka fisa ni dɔnkili ni ɲagali mankan ye.
49 E ne den ! saɲɔ min bɛ i bolo, o cɛmancɛ ka fisa ni wulu ye min bɛ i sigiɲɔgɔn ka daga kɔnɔ; Saga min bɛ i kɛrɛfɛ, o ka fisa ni misi ye min yɔrɔ ka jan. Npogotiginin min bɛ i bolo, o ka fisa ni wuluwulu ba kelen ye min bɛ pan. Fantanya min bɛ mɔgɔw laje, o ka fisa ni balo caman jɛnsɛnni ye. Ntori ɲɛnama ka fisa ni waraba salen ye ; ani wulu kilo kelen ka fisa ni nafolo kilo kelen ye, ne kɔrɔ ye sanu ni warijɛ ye; katuguni sanu ni warijɛ dogolen bɛ dugukolo la, u tɛ ye. nka wuluwulu bɛ to suguw la k' a ye , a donbaga ye cɛɲa ye .
50 E ne denkɛ ! nafolo fitinin ka fisa ni nafolo jɛnsɛnnen ye.
51 E ne denkɛ! wulu ɲɛnama ka fisa ni faantan salen ye.
52 E ne denkɛ ! faantan min bɛ tilennenya kɛ, o ka fisa ni nafolotigi ye min sara jurumuw la.
53 E ne denkɛ ! kuma dɔ mara i dusukun na, o na kɛ caman ye i bolo, i k'i janto i terikɛ gundo jira.
54 E ne denkɛ ! Kuma si kana bɔ i da la fo i ka ladili kɛ i dusukun na.» Aw kana jɔ mɔgɔw ni ɲɔgɔn cɛ minnu bɛ kɛlɛ kɛ, bawo kuma jugu bɛ bɔ sɔsɔli la, kɛlɛ bɛ bɔ kɛlɛ la, kɛlɛ bɛ bɔ kɛlɛ la, i na wajibiya ka seereya kɛ; Nka i ka boli ka bɔ yen ka lafiɲɛ.»
55 E ne denkɛ ! i kana mɔgɔ min barika ka bon ni i yɛrɛ ye, o kɛlɛ, nka i ka muɲuli ni muɲuli ni taamacogo tilennen sɔrɔ, katuguni fɛn wɛrɛ tɛ yen min ka fisa ni o ye.
56 E ne denkɛ ! i kana i teri fɔlɔ koniya, katuguni filanan tɛ se ka mɛn.
57 E ne denkɛ ! ka taa bɔ faantanw ye a ka tɔɔrɔ la , ka kuma a kan Sultan ɲɛkɔrɔ , k' i cɛsiri k' a kisi waraba da la .
58 E ne denkɛ ! i kana ɲagali i jugu ka saya la, katuguni waati dɔɔnin tɛmɛnen kɔfɛ, i na kɛ a mɔgɔɲɔgɔn ye, ani mɔgɔ min bɛ i tulo geren, i bɛ bonya ni bonya da a kan, ka kɔn ka kɛ a fɛ ka foli kɛ.
59 E ne denkɛ ! ni ji tun bɛna jɔ sankolo la, ka wuluwulu nɛrɛma kɛ fin ye, ni mire tun bɛna diya i n'a fɔ mɔni, o tuma na, mɔgɔ dɔnbaliw ni hakilintanw tun bɛ se ka faamuyali sɔrɔ, ka kɛ hakilitigiw ye.
60 E ne denkɛ ! ni i b'a fɛ ka kɛ hakilitigi ye, i nɛnkun bali ka nkalon tigɛ, ka i bolo bali ka sonyali kɛ, ka i ɲɛw bali ka kojugu ye; O tuma na fɛ, i na wele ko hakilitigi.»
61 E ne denkɛ! Hakilitigi ka i bugɔ ni bere ye, nka naloman kana i mun ni fura duman ye.» I majigin i ka kamalenninya waati la, i na bonya i ka kɔrɔya la.
62 E ne denkɛ ! I kana mɔgɔ kɛlɛ a ka sebaaya donw na, i kana baji kɛlɛ a ka sanjiba donw na.
63 E ne denkɛ ! aw kana kɔrɔtɔ muso kɔɲɔ na , katugu ni a kɛra koɲuman , a na a fɔ ko : ' n makɛ , balo di ne ma ' ; ni a kɛra bana ye, a bɛna jate kɛ mɔgɔ min ye o sababu ye.
64 E ne denkɛ ! mɔgɔ o mɔgɔ cɛ ka ɲi a ka fini na, o ye kelen ye a ka kuma la; Min ye yecogo jugu ye a ka fini na, o fana ye kelen ye a ka kuma la.
65 E ne denkɛ ! n'i ye sonyali kɛ, i k'o ladɔnniya Sultan na, k'a niyɔrɔ di a ma, walasa i ka kisi a ma, bawo n'o tɛ, i bɛna dusukasi muɲu.
66 E ne denkɛ ! mɔgɔ min bolo wasalen don ka fa, ka o kɛ teri ye, i kana kɛ teri ye min bolo datugulen don, kɔngɔ bɛ min na.
67 Fɛn naani bɛ yen masakɛ n'a ka kɛlɛbolo si tɛ se ka lakana minnu na : degun min bɛ kɛ viziyɛri fɛ, ani gɔfɛrɛnaman jugu, ani sago tiɲɛni, ani fanga tiɲɛni koɲɛ kan ani fɛn naani minnu tɛ se ka dogo: hakilitigiw ni hakilintanw, nafolotigiw ni faantanw.'

Sapitiri Kɔnɔ 3

Ahikar bɛ lafiɲɛbɔ kɛ ka bɔ a sen don kosɛbɛ jamana ka kow la. A b'a bolofɛnw di a balimakɛ denkɛ janfalen ma. Nin ye maana kabakoma ye, min b'a jira cogo min na, waleɲumandɔnbali dɔ bɛ kɛ nkalontigɛla ye. Laɲini hakilitigi min kɛra walasa ka Ahikar siri, o bɛ na ni a jalaki saya ye. A bɛ iko Ahikar laban don.
1 Haiqâr y'o fɔ ten, a ye nin cikanw ni ntalenw ban ka ban a balimamuso denkɛ Nadan ye, a y'a miiri ko a bɛna u bɛɛ mara, wa a m'a dɔn ko o nɔ na, a bɛ sɛgɛn ni mafiɲɛyali ni tulonko jira a la.
2 O kɔfɛ, Haykari sigilen tora a ka so kɔnɔ, a y'a ka nafolo bɛɛ di Nadan ma, ani jɔnw, ni jɔnmusow, ani sow, ani baganw, ani fɛn tɔw bɛɛ, a tun bɛ minnu bolo ani a ye minnu sɔrɔ cidili ni balili fanga tora Nadan bolo.

3 Haikari sigilen tun bɛ lafiɲɛbɔ la a ka so kɔnɔ, tuma ni tuma Haiki tun bɛ taa a ka foli lase masakɛ ma, ka segin so.
4 Sisan, Nadan y'a ye tuma min na ko ci fɔli ni dankarili fanga bɛ a yɛrɛ bolo, a ye Haikari jɔyɔrɔ mafiɲɛya, k'a tulo geren, k'a daminɛ k'a jalaki tuma o tuma n'a y'a yɛrɛ jira, k'a fɔ ko: 'Ne kɔrɔkɛ Haikari bɛ a ka dotage la, a tɛ foyi dɔn sisan.'
5 A y'a daminɛ ka jɔnw ni jɔnmusow bugɔ, ka sow ni ɲɔgɔmɛw feere ani ka kɛ musakakɛla ye a facɛ denkɛ Haiqâr bolofɛnw bɛɛ la.
6 Haiqâr y'a ye tuma min na ko a tɛ hinɛ a ka baarakɛlaw la, a ka somɔgɔw fana na, a wulila k'a gen ka bɔ a ka so, ka ci bila ka taa masakɛ ladɔnniya ko a y'a ka nafolo n'a ka balo jɛnsɛn.
7 Masakɛ wulila ka Nadan wele k'a fɔ a ye ko : 'Haikar tora kɛnɛya la, mɔgɔ si tɛna a ka nafolo mara, a ka so, a ka nafolo mara.'
8 Nadan bolo bɔra a facɛ denkɛ Haiqar ni a ka nafolo bɛɛ la, o cɛma, a ma don, a ma bɔ, a ma foli kɛ fana.
9 O kɛlen, Haiki nimisara a ka baara la ni a balimamuso denkɛ Nadan ye, a tora ka dusukasi kosɛbɛ.
10 Nadan dɔgɔkɛ dɔ tun bɛ yen min tɔgɔ ye ko Bɛnuzaradan, o de la Haikari y'a ta a yɛrɛ ye Nadan nɔ na, ka a lamɔ ka bonyaba da a kan. A y'a bolofɛnw bɛɛ di a ma, k'a kɛ a ka so kuntigi ye.
11 Nadan ye ko kɛlen dɔn tuma min na, keleya ni keleya y'a minɛ, a y'a daminɛ ka ŋunan mɔgɔ o mɔgɔ ye a ɲininka, ka a facɛ denkɛ Haiqar tulo geren k'a fɔ ko: 'Ne facɛ denkɛ ye ne gɛn ka bɔ a ka so, ka ne gɛn ka bɔ a ka so.' ne balimakɛ ka fisa ne ma, nka ni Ala Kɔrɔtalenba ye fanga di ne ma, ne bɛna balawu lase a ma, n'o ye ka faga.'
12 Nadan tora ka miiri a ka kunnatigɛlen ko la. Wagati dɔ tɛmɛnen kɔ, Nadan y'o wuli a hakili la, ka bataki ci Pɛrɛsi masakɛ Hakilitigi Sa denkɛ Akisi ma, k'a fɔ nin cogo la.
13 'Hɛrɛ ni kɛnɛya ni fanga ni bonya ka bɔ Asiri ni Ninivi masakɛ Sankerib fɛ, ani a ka vizier n'a ka sɛbɛnnikɛla Haiqar fɛ, e masakɛba! Pence ka kɛ e ni ne cɛ.
14 Ni nin bataki sera i ma, n'i wulila ka taa teliya la Nisrin kɛnɛba la, ani Asiri ani Ninivi, ne na masaya di i ma kɛlɛ k'a sɔrɔ kɛlɛ ma kɛ.'
15 A ye bataki wɛrɛ sɛbɛn Haikar tɔgɔ la ka ci Misira masakɛ Faraon ma. 'Hɛrɛ ka kɛ ne ni ne cɛ, masakɛ barikama!
16 Ni nin bataki sera i ma tuma min na, ni i wulila ka taa Asiri ni Ninivɛ, Nisrin kɛnɛba la, ne na masaya di i ma kɛlɛ tɛ, kɛlɛ tɛ.'
17 Nadan ka sɛbɛnni kɛra i n'a fɔ a facɛ denkɛ Haikari ka sɛbɛn.
18 O kɔ, a ye o sɛbɛn fila da ɲɔgɔn kan, k'u siri ni a facɛ denkɛ Haikari ka taamaʃyɛn ye; o bɛɛ n'a ta u tun bɛ masakɛ ka so kɔnɔ .
19 O kɔfɛ, a taara bataki sɛbɛn o cogo kelen na ka bɔ masakɛ fɛ ka taa a facɛ denkɛ Haiqâr ma ko : 'Hɛrɛ ni kɛnɛya ka kɛ n ka Viziyɛri ye, n ka Sekɛrɛtɛri, n ka Chancelier, Haiqâr.
20 Haiqâr, ni nin bataki sera i ma, i ka sɔrɔdasi minnu bɛ i fɛ, i ka olu bɛɛ lajɛ, ka u dafa finiw ni jate la, ka na n'u ye ne fɛ tile duurunan na Nisrîn kɛnɛba kan.
21 Ni i ye ne ye yen ka na i fan fɛ, i ka teliya ka kɛlɛbolo bila ka ne kɛlɛ i n'a fɔ jugu min bɛna kɛlɛ kɛ ni ne ye, katuguni Misira masakɛ Faraon ka cidenw bɛ ne fɛ, walisa u ka an ka fanga ye kɛlɛbolo ani u ka siran an ɲɛ, bawo u ye an juguw ye, u b'an koniya.'
22 O kɔ, a ye bataki taamasiyɛn kɛ k'a ci Haiqar ma masakɛ ka baarakɛla dɔ fɛ. A ye bataki tɔ kelen min sɛbɛn, a y'o ta k'o lase masakɛ ɲɛ kɔrɔ, k'o kalan a ye, ka taamashyɛn jira a la.
23 Masakɛ ye o bataki kɔnɔkow mɛn tuma min na, a hakili ɲagamina kosɛbɛ, a dimina kosɛbɛ ni dimi juguba ye, k'a fɔ ko: 'E, ne ye ne ka hakilitigiya jira! ne ye mun kɛ Haiqâr la ko a ye nin batakiw sɛbɛn ne juguw ma ? Yala nin ye ne ka sara ye ka bɔ ale fɛ ne ka nafaw kosɔn a ye wa?'
24 Nadan y'a fɔ a ye ko: 'Masakɛ, i kana dusukasi! an kana dimi fana, nka an ka taa Nisrîn kɛnɛba la k'a lajɛ ni maana in ye tiɲɛ ye walima ni tiɲɛ tɛ.'
25 Nadan wulila tile duurunan na, ka masakɛ ni sɔrɔdasiw ni viziyɛri minɛ, u taara kungo kɔnɔ ka taa Nisrîn kɛnɛba la. Masakɛ y'a filɛ, a filɛ! Haiqâr ni kɛlɛbolo tun sigilen bɛ ɲɔgɔn kan.
26 Haiqâr y'a ye ko masakɛ bɛ yen tuma min na, a gɛrɛla kɛlɛbolo la k'a jira kɛlɛbolo la, u ka taa i n'a fɔ kɛlɛ la, ka kɛlɛ kɛ ni masakɛ ye i n'a fɔ a sɔrɔla cogo min na bataki kɔnɔ, a tun t'a dɔn Nadan ye dingɛ min sɔgɔ a.
27 Masakɛ ye Haikari ka wale ye tuma min na, jɔrɔ ni siran ni hakili ɲagamina y'a minɛ, a dimina kosɛbɛ.
28 Nadan y'a fɔ a ye ko: 'Ne makɛ masakɛ, i y'a ye wa! nin mɔgɔ jugu in ye mun kɛ? nka i kana dimi ani i kana dusukasi, i kana dimi, nka taa i ka so ka sigi i ka masasigilan kan, ne bɛna Haiqâr lase i ma sirilen ni cakɛda la, ne bɛna i jugu gɛn ka bɔ i la k'a sɔrɔ i ma baara kɛ.'
29 Masakɛ seginna a ka masasigilan kan, a dimina Haiqar ko la, a ma foyi kɛ a ko la. Nadan taara Haiqâr fɛ k'a fɔ a ye ko : 'W'allah, e n kɔrɔkɛ! Tiɲɛ na, masakɛ bɛ ɲagali i la ni ɲagaliba ye, ka barika da i ye, a ye min fɔ i ye, i ye o kɛ.
30 Sisan, a ye ne ci i ma walisa i ka sɔrɔdasiw bila u ka baara la, ka na i yɛrɛ fɛ a fɛ ni i bolow sirilen ye i kɔfɛ, i senw sirilen bɛ ni cakɛda ye, walisa Faraon ka cidenw ka nin ye, ani masakɛ ka kɛ sirannen bɛ u ni u ka masakɛ ɲɛ.'
31 Haiqâr y'a jaabi ko: 'Ka lamɛnni kɛ, o ye kanminɛli ye.' A wulila o yɔrɔnin bɛɛ ka a bolow siri a kɔfɛ, ka a senw siri ni cakɛda ye.
32 Nadan y'a minɛ ka taa masakɛ fɛ. Wa Haiqâr donna masakɛ ɲɛ kɔrɔ tuma min na a y'i biri a ɲɛ kɔrɔ dugukolo kan, ka fanga ni ɲɛnamaya banbali nege don masakɛ ma.
33 Masakɛ y'a fɔ o kɔfɛ ko : 'E Haiqâr, n ka Sekɛrɛtɛri, n ka koɲɛw ɲɛmɔgɔ, n ka Chancelier, n ka jamana kuntigi, i k'a fɔ n ye ko ne ye kojugu min kɛ i la, i ye ne sara ni nin wale jugu in ye.'
34 O kɔ, u ye lɛtɛrɛw jira a la a ka sɛbɛn kɔnɔ ani a taamasyɛn. Wa Haiqâr y'o ye tuma min na, a senw y'a yɛrɛyɛrɛ, a nɛnkun sirilen don o yɔrɔnin bɛɛ, a ma se ka

kuma kelen fɔ siran fɛ; nka a y'a kunkolo dulon dugukolo fan fɛ, a kɛra bobo ye.
35 Masakɛ y'o ye tuma min na, a y'a ye ko o ko bɔra ale de la, a wulila o yɔrɔnin bɛɛ la, k'a fɔ u ye ko u ka Haiqar faga, k'a kɔ gosi ni npan ye dugu kɔkan.
36 O kɔ, Nadan pɛrɛnna k'a fɔ ko : 'E Haiqâr, e ɲɛda nɛrɛma! i ka hakilijakabɔ walima i ka sebaaya bɛ mun nafa nin wale in kɛli la masakɛ ye?'
37 Maanafɔla b'o fɔ ten. Wa o tigi tɔgɔ tun ye Abu Samîk ye. Masakɛ y'a fɔ a ye ko: 'E npantigi! wuli, ka taa Haiqâr kɔ tigɛ a ka so da la, k'a kunkolo fili a fari la mɛtɛrɛ kɛmɛ.'
38 O tuma na fɛ, Haykari y'i biri masakɛ ɲɛ kɔrɔ k'a fɔ ko : 'A to n makɛ masakɛ ka ɲɛnamaya fo abada ! Ni i b'a fɛ ka ne faga, i sago ka dafa; ani ne b'a dɔn ko ne jalakibali tɛ, nka mɔgɔ jugu bas ka a ka juguya jate; o bɛɛ n'a ta, ne makɛ masakɛ ! Ne b'i ni i teriya deli, i ka a to npantigi ka ne su di ne ka jɔnw ma, walisa u ka ne su don, i ka jɔnkɛ ka kɛ i ka saraka ye.'
39 Masakɛ wulila k'a fɔ npantigi ye ko a ka o kɛ ka kɛɲɛ n'a sago ye.
40 O yɔrɔnin bɛɛ la, a y'a fɔ a ka baarakɛlaw ye ko u ka Haiqar ni npantigi minɛ ka taa n'a ye farilankolon walasa u k'a faga.
41 Haiqâr y'a dɔn k'a jɛya ko a bɛna faga tuma min na, a ye ci bila a muso ma, k'a fɔ a ye ko: 'I ka bɔ ka n kunbɛn, npogotiginin ba kelen ka kɛ i fɛ, ka fini jɛmanw don u la ani siliki walisa u ka kasi ne kosɔn sani ne ka sa.
42 Aw ye tabali labɛn npantigi ni a ka jɔnw ye. Aw ka diwɛn caman ɲagami, walisa u ka min.'
43 A ye ci min fɔ a ye, a y'o bɛɛ kɛ. A tun ye hakilitigi ye kosɛbɛ, a tun hakili ka di ani a tun hakili ka di. Ani, a ye bonya ni kalan bɛɛ kɛ kelen ye.
44 Masakɛ ka kɛlɛbolo ni npantigi sera yen tuma min na, u ye tabali labɛn ka ɲɛ, ani diwɛn ni dumunifɛn dumanw.
45 O kɔfɛ, Haykari ye npantigi ta kɛrɛfɛ ka bɔ jɛkulu la, k'a fɔ ko : 'E Abu Samîk, yala i t'a dɔn ko masakɛ Sarhadum, Senkerib facɛ, tun b'a fɛ k'i faga tuma min na, ne y'i minɛ k'i dogo yɔrɔ dɔ la fo.' masakɛ ka dimi nɔgɔyara k' a ɲini i fɛ ?
46 Ne nana ni i ye a ɲɛ kɔrɔ tuma min na, a nisɔndiyara i ko la.
47 Ne b'a dɔn ko masakɛ na nimisa ne ko la, ka dimi kosɛbɛ ne fagali ko la.
48 Katuguni ne jalakibali don, wa a na kɛ tuma min na i ye ne bila a ɲɛ kɔrɔ a ka masaso kɔnɔ, i na nisɔndiyaba sɔrɔ, k'a dɔn ko ne balimamuso denkɛ Nadan ye ne lafili, ka nin wale jugu in kɛ ne la, ani masakɛ na nimisa a ka ne fagali la. sisan, soba dɔ bɛ ne bolo ne ka so nakɔ kɔnɔ, mɔgɔ si t'o dɔn.
49 I ka ne dogo o la ni ne muso ka dɔnniya ye. Wa jɔn dɔ bɛ ne fɛ kaso la min ka kan ni fagali ye.
50 Aw ka a labɔ ka a don ne ka finiw na, ka ci bila jɔnw ma ni u ye dɔlɔminna ye, u k'a faga. U tɛna a dɔn u bɛ ka mɔgɔ min faga.
51 A y'a kunkolo bɔ a fari la mɛtɛrɛ kɛmɛ, ka a su di ne ka jɔnw ma walisa u k'a su don. I na nafolo belebeleba dɔ mara ne fɛ.
52 O kɔfɛ, npantigi y'a kɛ i n'a fɔ Haykari y'a fɔ a ye cogo min na, a taara masakɛ fɛ k'a fɔ a ye ko : 'I kunkolo ka ɲɛnamaya fo abada !'
53 O kɔfɛ, Haiqâr muso tun bɛ fɛn min bɛ se a ma, o tun bɛ jigin a fɛ dogoyɔrɔ la dɔgɔkun o dɔgɔkun, mɔgɔ si tun tɛ o dɔn ni a yɛrɛ tɛ.
54 O maana fɔra ka segin a kan ani ka jɛnsɛn yɔrɔ bɛɛ la, Haiqâr hakilitigi fagara cogo min na, ka sa, o dugu mɔgɔw bɛɛ ye kasi a kosɔn.
55 U kasila k'a fɔ ko : 'Aw Haiqɛrɛ ! ani i ka kalan ni i ka bonya kosɔn! Dusukasiko don i ko la ani i ka dɔnniya la dɛ! E ɲɔgɔnna wɛrɛ bɛ se ka sɔrɔ min? Cɛ min hakili ka di, min kalanna kosɛbɛ, min bɛ se ka mara kɛ, fo a bɛ i n’a fɔ i, walisa a k’i jɔyɔrɔ fa, o bɛ se ka sɔrɔ min?’
56 Nka masakɛ tun bɛ nimisa Haiqâr ko la, a ka nimisali ma foyi ɲɛ a la.
57 O kɔ, a ye Nadan wele k'a fɔ a ye ko : 'Taa taa n'i teriw ye ka dusukasi ni kasi kɛ i facɛ denkɛ Haiqâr ye, ka kasi a kosɔn i n'a fɔ a bɛ kɛ cogo min na, ka bonya da a hakili la.'
58 Nka Nadan, hakilintan, dɔnbali, dusukun gɛlɛn, taara a facɛ denkɛ ka so tuma min na, a ma kasi, a ma dusukasi, a ma kasi, nka a ye mɔgɔ dusu tiɲɛnenw ni mɔgɔ farimanw lajɛ ka dumuni ni minni daminɛ.
59 Nadan y'a daminɛ ka Haikari ka jɔnmusow ni jɔnw minɛ, k'u siri k'u tɔɔrɔ, k'u mugumugu ni sɔgɔsɔgɔninjɛ jugumanba ye.
60 A ma a facɛ denkɛ muso bonya, muso min y'a lamɔ i ko a denkɛ, nka a tun b'a fɛ a ka bin jurumu la a fɛ.
61 Nka Haiqar tun tigɛlen don dogoyɔrɔ la, a y'a ka jɔnw n'a sigiɲɔgɔnw ka kasikan mɛn, a ye Ala Kɔrɔtalenba tanu, hinɛbaga, ka barika da Ala ye, wa a tun bɛ Ala Kɔrɔtalenba deli tuma bɛɛ .
62 Npantigi tun bɛ na tuma ni tuma Hayikari k' a to dogoyɔrɔ cɛmancɛ la , Haikari tun bɛ na a deli. A y'a dusu saalo k'a ɲini a ka kisi.
63 O maana fɔra jamana wɛrɛw la tuma min na ko Haiqar min ye hakilitigi ye, o fagara, masakɛw bɛɛ dusu tiɲɛna, u ye masakɛ Sankerib mafiɲɛya, u ye kasi Haiqar kan, n’o ye nsiirinw ɲɛnabɔbaga ye.

Sapitiri Kɔnɔ 4

"Sfinx ka nsiirinw." Mun kɛra Ahikar la tiɲɛ na. A seginni.
1 Misira masakɛ y’a lajɛ ko Haiqar fagara tuma min na, a wulila o yɔrɔnin bɛɛ ka bataki sɛbɛn masakɛ Sankerib ma, k’a hakili jigin o kɔnɔ ‘hɛrɛ ni kɛnɛya ni fanga ni bonya ni bonya min ka di an ye kɛrɛnkɛrɛnnenya la i ye. ne balimakɛ kanulen, masakɛ Sankerib.
2 Ne tun b'a fɛ ka duguba dɔ jɔ sankolo ni dugukolo cɛ, wa ne b'a fɛ i ka cɛ hakilitigi dɔ ci ne ma ka bɔ e yɛrɛ la ka o jɔ ne ye, ka ne ka ɲininkaliw bɛɛ jaabi ne ye, walisa ne ka se ka o sɔrɔ takasi ni Asiri ka laadalata sara san saba kɔnɔ.’
3 O kɔ, a ye o bataki sigi sen kan k'a ci Sankerib ma.
4 A y'a ta k'a kalan k'a di a ka viziriw ni a ka masaya faamaw ma, u hakili ɲagamina, u maloyara, a dimina kosɛbɛ, a hakili ɲagamina a ka kan ka wale kɛ cogo min na.

5 O kɔ, a ye cɛkɔrɔbaw ni mɔgɔ kalannenw ni hakilitigiw ni hakilitigiw ni subagayalaw ni dolow lajɛbagaw, ani mɔgɔ o mɔgɔ tun bɛ a ka jamana na, olu bɛɛ lajɛlen lajɛ ka bataki kalan u ye k'a fɔ u ye ko: 'Aw cɛma, jɔn b'a fɛ.' taa Misira masakɛ Faraon fɛ k'a ka ɲininkaliw jaabi?'
6 U y'a fɔ a ye ko: «An makɛ masakɛ! i k' a dɔn ko mɔgɔ si tɛ i ka masaya kɔnɔ min bɛ nin ɲininkali ninnu dɔn fo Haiqâr, i ka viziri ni sɛbɛnnikɛla.
7 Anw kɔni, an tɛ se o la, fo ni a balimamuso denkɛ Nadan tɛ, katuguni a y'a ka hakilitigiya ni a ka kalan ni a ka dɔnniya bɛɛ kalan a ye. A wele ka na i fɛ, n'a sɔrɔ a bɛ se ka nin nɛgɛ gɛlɛn in siri.'
8 O kɔ, masakɛ ye Nadan wele k'a fɔ a ye ko: «A' ye nin sɛbɛn in lajɛ k'a faamu min bɛ a kɔnɔ.' Nadan y'o kalan tuma min na, a ko: 'Ne makɛ! jɔn bɛ se ka duguba dɔ jɔ sankolo ni dugukolo cɛ ?'
9 Masakɛ ye Nadan ka kuma mɛn tuma min na, a dusu tiɲɛna ni dusukasiba ni dusukasiba ye, ka jigin a ka masasigilan kan ka sigi buguri la, ka kasi daminɛ ka kasi Haiqar ko la.
10 U y'a fɔ ko: «E ne ka dusukasi! E Haiqâr, min tun bɛ gundo ni nsiirinw dɔn! bɔnɛ bɛ ne la i ko la, e Haiqâr ! E ne ka jamana karamɔgɔ ani ne ka masaya kuntigi, ne bɛna i bɔɲɔgɔnko sɔrɔ min? Haiqâr, ne ka jamana karamɔgɔ, ne bɛ taa min i ye? bɔnɛ bɛ ne la i kosɔn! ne ye i halaki cogo di! ani ne ye cɛnin hakilintan dɔ ka kuma lamɛn, min tɛ dɔnniya sɔrɔ, min tɛ diinɛ ye, min tɛ cɛya ye.
11 Ah! ani tugun Ah ne yɛrɛ ye! jɔn bɛ se ka i di ne ma siɲɛ kelen dɔrɔn, walima ka na ni kuma ye ne ye ko Haiqâr ɲɛnama don? Ne tun na ne ka masaya tilancɛ di a ma.»
12 Nin bɛ bɔ min na ne fɛ? Ah, Haiqâr ye! walisa ne ka i ye siɲɛ kelen dɔrɔn, walisa ne ka fa ka i filɛ, ka i nisɔndiya.
13 Ah! E ne ka dusukasi i kosɔn fo waati bɛɛ! E Haiqâr, ne ye i faga cogo di! Ne ma mɛn i ko la fo ne ka ko laban ye.'
14 Masakɛ tora ka kasi su ni tile. Sisan, npantigi ye masakɛ ka dimi ni a ka dusukasi ye Haiqâr ko la, a dusukun nɔgɔyara a fan fɛ,, a gɛrɛla a ɲɛkɔrɔ k'a fɔ a ye ko:
15 'E ne matigi! i ka baaradenw bila ka ne kunkolo tigɛ.' O kɛlen, masakɛ y'a fɔ a ye ko : 'Bɔnɛ i ye, Abu Samîk, i ka hakɛ ye mun ye?'
16 Npantigi y'a fɔ a ye ko: 'Ne makɛ! jɔn o jɔn bɛ a makɛ ka kuma sɔsɔ, o bɛ faga, ne ye i ka cikan sɔsɔ.'
17 Masakɛ y'a fɔ a ye. 'Bɔnɛ bɛ i la, e Abu Samîk, i ye ne ka cikan sɔsɔ mun na?'
18 Npantigi y'a fɔ a ye ko: 'Ne makɛ! i ye yamaruya di ne ma ko ne ka Haiqâr faga, ne y'a dɔn ko i na nimisa a ko la, wa ko kojugu kɛra a la, wa ne y'a dogo yɔrɔ dɔ la, ani ne y'a ka jɔn dɔ faga, wa a lakananen don sisan jidagayɔrɔ la, ni i ye ci bila ne ma, ne bɛ na n'a ye i fɛ.'
19 Masakɛ y'a fɔ a ye. 'Bɔnɛ bɛ i la, e Abu Samîk! i ye ne tulo geren ani ne ye i matigi ye.'
20 Npantigi y'a fɔ a ye ko: 'Ayi, nka i kunkolo ɲɛnamaya de kosɔn, ne makɛ! Haiqâr lakananen don ani a ɲɛnama don.'
21 Masakɛ y'o kuma mɛn tuma min na, a hakili sigilen don o ko la, a kunkolo jiginna, a sɛgɛnna nisɔndiya kosɔn, a y'a fɔ u ye ko u ka na ni Haiqar ye.
22 A y'a fɔ npantigi ye ko: 'E jɔn dannamɔgɔ! ni i ka kuma ye tiɲɛ ye, ne b'a fɛ ka i nafolotigiya, ka i ka bonya kɔrɔta ka tɛmɛ i teriw bɛɛ ta kan.'
23 Npantigi taara ni nisɔndiya ye fo ka se Haikari ka so. A ye dogoyɔrɔ da wuli, ka jigin ka Haiqâr sɔrɔ a sigilen bɛ, a bɛ Ala tanu, ka barika da a ye.
24 A pɛrɛnna a ma k'a fɔ a ye ko : « Haiqâr , ne bɛ na ni nisɔndiya ni nisɔndiya ni nisɔndiyaba ye !
25 Haiqâr y'a fɔ a ye ko : « Kibaru ye mun ye, e Abu Samîk ? A ye Faraon ko bɛɛ fɔ a ye kabini a daminɛ na fo a laban na. O kɔ, a y'a Minɛ ka Taa masakɛ fɛ.
26 Masakɛ y'a filɛ tuma min na, a y'a ye ko a ka dɔgɔ, a kunsigi janyalen don i n'a fɔ kungosogow ta, a kunsigiw janyalen don i n'a fɔ wulu nɛgɛw, a fari nɔgɔlen don buguri fɛ, ani a ɲɛda kulɛri tun Changé ani a tun bɛ tunun ani sisan a kɛra i n' a fɔ buguri .
27 Masakɛ y'a ye tuma min na, a dusu kasilen don a kosɔn, a wulila o yɔrɔnin bɛɛ la k'a minɛ k'a susu, ka kasi a kosɔn k'a fɔ ko: 'Tanuli ka kɛ Ala ye! min ye i lasegin ne ma.'
28 O kɔ, a y'a dusu saalo k'a dusu saalo. A y'a ka fini bɔ, k'a don npantigi la, ka nɛɛma kɛ a la kosɛbɛ, ka nafolo caman di a ma, ka Haiqâr lafiɲɛ.
29 Haiki y'a fɔ masakɛ ye ko : « ne makɛ masakɛ ka ɲɛnamaya banbali ! Olu ka kɛ diɲɛ denw ka kɛwalew ye. Ne ye jirisunba dɔ lamɔ n ye, n bɛ se ka n jigi da a kan, a y'a biri kɛrɛ fɛ, ka n fili duguma.
30 Nka, ne Matigi! kabini ne y'i jira i ɲɛ kɔrɔ, i kana i degun! Masakɛ y'a fɔ a ye ko: 'Ala ka hinɛ i la, k'a dɔn ko kojugu kɛra i la, k'i kisi ka i kisi fagali ma.
31 Nka taa jisuma yɔrɔ la, ka i kunkolo ko, ka i kunsigi tigɛ, ka i ka finiw Changer, ka i yɛrɛ ɲɛnajɛ tile binaani kɔnɔ, walisa i ka ko ɲuman kɛ i yɛrɛ la, ka i cogoya ni i ɲɛda kulɛri ɲɛ bɛ se ka segin ka na i fɛ.'
32 O kɔ, masakɛ y'a ka fini sɔngɔ gɛlɛn bɔ a la, k'a don Haikari la, Haikari ye barika da Ala ye, ka i biri masakɛ ma, ka taa a sigiyɔrɔ la ni nisɔndiya ni nisɔndiya ye, ka Ala Kɔrɔtalenba tanu.
33 A somɔgɔw nisɔndiyara a fɛ, a teriw ni mɔgɔ o mɔgɔ y'a mɛn ko a ɲɛnama don, olu fana nisɔndiyara.

Sapitiri Kɔnɔ 5

"Nɛgɛjuru" sɛbɛnni bɛ jira Ahikar la. Cɛdenw bɛ wuluw kan. "Avion" boli fɔlɔ. A taara Misira. Ahikar, ka kɛ hakilitigi ye, o fana bɛ ni nisɔndiya ye. (Vɛrise 27).
1 Masakɛ y'a fɔ a ye cogo min na, a y'o kɛ ka lafiɲɛ tile binaani kɔnɔ.
2 O kɔfɛ, a y'a ka gayi fini don, ka taa so boli ka taa masakɛ fɛ, n'a ka jɔnw bɛ a kɔfɛ ani a ɲɛfɛ, nisɔndiya ni nisɔndiya la.
3 Nka a balimamuso denkɛ Nadan ye ko kɛlenw dɔn tuma min na, siran y'a minɛ ka siran, a hakili ɲagamina, a tun t'a dɔn a bɛna min kɛ.
4 Haikar y'o ye tuma min na, a donna masakɛ ɲɛkɔrɔ k'a fo, a ye foli segin, k'a sigi a kɛrɛ fɛ, k'a fɔ a ye ko:

'E n ka kanulen Haiqâr! nin batakiw lajɛ, Misira masakɛ ye minnu ci an ma, a kɛlen kɔ k'a mɛn ko i fagara.
5 U ye an dimi ka se sɔrɔ an kan, an ka jamanaden caman bolila ka taa Misira, Misira masakɛ ye takasi minnu ɲini an fɛ, olu siranya kosɔn.
6 O kɔ, Haiqâr ye bataki ta k'a kalan k'a kɔnɔkow faamu.
7 O kɔ, a y'a fɔ masakɛ ye. 'I kana dimi, ne makɛ! Ne na taa Misira, ne na jaabiw lasegin Faraon ma, ne na nin bataki jira a la, ne na jaabi di a ma impositi ko la, ka bolibagaw bɛɛ lasegin. ne na i juguw maloya ni Ala Kɔrɔtalenba ka dɛmɛ ye, ani i ka masaya nisɔndiya kosɔn.'
8 Masakɛ ye nin kuma mɛn Haikari fɛ tuma min na, a nisɔndiyara ni nisɔndiyaba ye, a dusukun bonyalen don, a ye nɛɛma jira a la.
9 Haiqâr y'a fɔ masakɛ ye ko : 'I ka tile binaani bila ne la walasa ne ka se ka nin ɲininkali in jateminɛ k'a ɲɛnabɔ.' Masakɛ y'a to o ka kɛ.
10 Haiqar taara a sigiyɔrɔ la, a ye yamaruya di kungokɔnɔfɛnw ɲininikɛlaw ma u ka wuludennin fila minɛ a ye, u y'u minɛ k'u lase a ma: a ye jurudonnaw yamaruya ko u ka bɔgɔdaga fila siri a ye, u kelen-kelen bɛɛ a janya tun ye mɛtɛrɛ ba fila ye , a y' a to u ka na ni minisiriw ye k' a fɔ u ye ko u ka kɛsu belebele fila dilan , u y' o kɛ .
11 O kɔ, a ye cɛnin fila ta, ka don o don kɛ sagadenw sarakali la, ka wuluw ni cɛdenw balo, ka cɛdenw bila wuluw kɔ la, ka u siri ni nɛgɛ gɛlɛn ye, ka juru siri u senw na ka wuluw ta, k'u ka wuli dɔɔnin dɔɔnin don o don, fo ka se mɛtɛrɛ tan ma, fo u delila ka kalan o la; U wulila juru janya bɛɛ la fo ka se sankolo ma. cɛdenw ka kɛ u kɔ kan. O kɔ, a y'u sama ka na a yɛrɛ ma.
12 Haiqâr y'a ye ko a nege dafara tuma min na, a ye cɛdenw bila ka taa san fɛ, u ka pɛrɛn k'a fɔ ko :
13 'Aw ka na ni bɔgɔ ni kabakurun ye an fɛ, walisa an ka duguba dɔ jɔ masakɛ Faraon ye, katuguni an tɛ baara la.'
14 Wa Haiqâr ma ban abada k'u dege ani k'u dege fo u ka se u seko bɛɛ la (seko).
15 A y'u to yen, a taara masakɛ fɛ k'a fɔ a ye ko: 'Ne makɛ! baara bɛ ban ka kɛɲɛ ni i sago ye. Wuli ni ne ye walisa ne ka kabako jira i la.'
16 O la, masakɛ wulila ka sigi ni Haikari ye, ka taa yɔrɔ jan dɔ la, ka ci bila ka na ni wuluw ni cɛdenw ye, Haikari y'u siri k'u bila fiɲɛ na juruw janya bɛɛ la, u y'a daminɛ ka pɛrɛn i n'a fɔ a tun ye u kalan. O kɔ, a y'u sama a yɛrɛ ma k'u bila u nɔ na.
17 Masakɛ n'a fɛmɔgɔw kabakoyara kosɛbɛ, masakɛ ye Haiqar susu a ɲɛw cɛ, k'a fɔ a ye ko: 'Taa hɛrɛ la, ne kanulen! E ne ka masaya kuncɛbaya! ka taa Misira ka Faraon ka ɲininkaliw jaabi ani ka se sɔrɔ a kan Kɔrɔtalenba Ala barika fɛ.'
18 O kɔ, a y'a fo, k'a ka kɛlɛbolow ni a ka kɛlɛbolow ni kamalenninw ni wuluw ta ka taa Misira sigiyɔrɔw fan fɛ. a sera yen tuma min na, a y'i yɛlɛma masakɛ ka jamana fan fɛ.
19 Misirakaw y'a dɔn tuma min na ko Sankerib ye cɛ dɔ ci ka taa baro kɛ ni Faraon ye, ka a ka ɲininkaliw jaabi. u ye kibaruya ta ka taa masakɛ Faraon fɛ ani a ye a ka Privy Councilors kulu dɔ ci ka na n'a ye a ɲɛkɔrɔ.
20 A nana Faraon ɲɛ kɔrɔ, a y'i biri a ɲɛ kɔrɔ i ko a ka kan ka masakɛw kɛ cogo min na.
21 A y'a fɔ a ye ko: 'Ne makɛ masakɛ! Masakɛ Senkerib b'i fo ni hɛrɛ ni sebaaya ni bonyaba ye.
22 A ye ne ci, ne min ye a ka jɔn dɔ ye, walisa ne ka i ka ɲininkaliw jaabi, ka i nege bɛɛ dafa, katuguni i ye cɛ dɔ ci ne makɛ masakɛ fɛ, min bɛna duguba dɔ jɔ i ye jamana cɛ sankolo ni dugukolo.
23 Ne bɛ Ala Kɔrɔtalenba ka dɛmɛ ni i ka nɛɛma ɲuman ni ne makɛ ka sebaaya fɛ, ne na a jɔ i ye i ko i b'a fɛ cogo min na.
24 Nka, ne makɛ masakɛ! i ye min fɔ a kɔnɔ Misira takasi ko la san saba kɔnɔ--sisan masaya sabatili ye tilennenya gɛlɛn ye, wa ni i ye se sɔrɔ, ni ne bolo tɛ se ka i jaabi, o tuma na, ne makɛ masakɛ na ci i ma takasi minnu kofɔra.
25 Ni ne ye jaabi di i ma i ka ɲininkaliw la, i ye fɛn o fɛn fɔ ne matigi masakɛ ye, o bɛna to i bolo ka o ci ne makɛ masakɛ ma.'
26 Faraon ye o kuma mɛn tuma min na, a kabakoyara, a hakili ɲagamina a nɛnkun hɔrɔnyalen ni a ka kuma diya kosɔn.
27 Masakɛ Faraon y'a fɔ a ye ko: 'E cɛ! i tɔgɔ ye mun ye?' A ko: 'I ka baaraden ye Abikam ye, ne ye masakɛ Sankerib ka wuluw ka wuludennin ye.'
28 Faraon y'a fɔ a ye ko: 'Yala i makɛ ma mɔgɔ si bonya ka tɛmɛ i kan, k'a sɔrɔ a ye wuludennin ci ne ma ka na ne jaabi, ka baro kɛ ne fɛ wa?'
29 Haikari y'a fɔ a ye ko : 'E n makɛ masakɛ ! Ne b'a fɛ Ala Kɔrɔtalenba ye, ko min bɛ i hakili la, ne ka o dafa, katuguni Ala bɛ barikantanw fɛ walisa ka fangatigiw maloya.'
30 Faraon y'a fɔ u ye ko u ka sigiyɔrɔ labɛn Abikam ye, ka balo ni dumuni ni minfɛn ni a magoɲɛfɛnw bɛɛ di a ma.
31 O bannen kɔ, tile saba o kɔfɛ, Faraon y'a yɛrɛ don fini bilenman ni bilen na ka sigi a ka masasigilan kan, a ka masasigilan bɛɛ n'a ka masaya kuntigiw jɔlen tun bɛ u bolow tigɛlen na, u senw gɛrɛgɛrɛ ɲɔgɔn na, u kunkolow tun bɛ u biri.
32 Faraon ye ci bila ka taa Abikam na, a y'i biri a ɲɛ kɔrɔ, ka dugukolo susu a ɲɛ kɔrɔ.
33 Masakɛ Faraon y'a fɔ a ye ko: 'E Abikam, ne bɛ i ko jɔn? ani ne ka masaya faamaw, u bɔlen bɛ jɔn fɛ?'
34 Haiqâr y'a fɔ a ye ko: 'Ne makɛ kin ne i bɛ i ko boli Bɛl, i ka masaya mɔgɔba dɔw bɛ i ko a ka baarakɛlaw.'
35 A y'a fɔ a ye ko: 'Taa ka segin yan sini.' O la, Haiqâr taara i ko masakɛ Faraon y'a fɔ a ye cogo min na.
36 O dugusagwɛ, Haikari taara Faraon ɲɛ kɔrɔ, ka a biri masakɛ ɲɛ kɔrɔ. Faraon tun ye fini bilenman don, faamaw tun ye fini jɛman don.
37 Faraon y'a fɔ a ye ko: 'E Abikam, ne bɛ i ko jɔn? ani ne ka masaya faamaw, u bɔlen bɛ jɔn fɛ?'
38 Abikam y'a fɔ a ye ko: 'Ne makɛ! i bɛ i ko tile, i ka jɔnw bɛ i ko a fiyɛw.' Faraon y'a fɔ a ye ko: «Taa i sigiyɔrɔ la, ka na yan sini.»
39 Faraon y'a fɔ a ka Kɔri ye ko u ka fini jɛman saniyalen don, Faraon tun bɛ fini don i n'a fɔ olu, ka sigi a ka masasigilan kan, a y'a fɔ u ye ko u ka Haikar na. A donna k'i sigi a ɲɛ kɔrɔ.

40 Faraon y'a fɔ a ye ko: «Abikam, ne bɔlen bɛ jɔn fɛ?» ani ne ka faamaw, u bɛ i ko jɔn?'
41 Abikam y'a fɔ a ye ko: 'Ne makɛ! i bɛ i ko kalo, i ka mɔgɔba dɔw bɛ i ko dugukolo ni dolow.' Faraon y'a fɔ a ye ko: «Taa, sini i ka na yan.»
42 Faraon y'a fɔ a ka baarakɛlaw ye ko u ka finiw don minnu ɲɛ ye bulama ye, Faraon ye fini bilenman dɔ don, ka sigi a ka masasigilan kan, k'a fɔ u ye ko u ka Abikamu ta. A donna ka a biri a ɲɛ kɔrɔ.
43 A y'a fɔ ko: 'E Abikam, ne bɛ i ko jɔn? ani ne ka kɛlɛbolow, u bɔlen bɛ jɔn fɛ?' A ko: 'Ne makɛ! i bɛ i ko awirilikalo, i ka kɛlɛbolow bɛ i ko a falenfɛnw.'
44 Masakɛ y'o mɛn tuma min na, a nisɔndiyara ni nisɔndiyaba ye, k'a fɔ ko: 'E Abikam! Siɲɛ fɔlɔ la, i ye ne suma ni boli Bɛl ye, ka ne ka faamaw suma ni a ka baarakɛlaw ye.
45 Siɲɛ filanan na, i ye ne suma ni tile ye, ka ne ka faamaw suma ni tile yeelen ye.
46 Siɲɛ sabanan na, i ye ne suma ni kalo ye, ka ne ka mɔgɔba dɔw suma ni dugukolow ni dolow ye.
47 Siɲɛ naaninan na, i ye ne suma ni awirilikalo ye, ka ne ka faamaw suma ni a falenfɛnw ye. Nka sisan, e Abiqâm! i makɛ, masakɛ Sankerib, a fɔ ne ye, a bɛ i ko jɔn? ani a ka faamaw, u bɛ i ko jɔnw?'
48 Haiqâr pɛrɛnna ni kanba ye k'a fɔ ko : 'A ka jan ne la ka ne matigi masakɛ tɔgɔ fɔ ani e sigilen i ka masasigilan kan.' Nka i ka wuli i sen kan walisa ne k'a fɔ i ye ne makɛ masakɛ bɔlen bɛ mɔgɔ min fɛ ani a ka mɔgɔba dɔw bɔlen bɛ jɔn fɛ.'
49 Faraon hakili ɲagamina a nɛnkun ka hɔrɔnya n'a ka jagɛlɛya fɛ ka jaabi di. O tuma, Faraon wulila ka bɔ a ka masasigilan kan, ka jɔ Haiqâr ɲɛkɔrɔ, k'a fɔ a ye ko: 'A fɔ ne ye sisan, walisa ne k'a dɔn i makɛ masakɛ bɛ i n'a fɔ mɔgɔ min, ani a ka mɔgɔba minnu bɔlen bɛ ɲɔgɔn fɛ.'
50 Haiqâr y'a fɔ a ye ko : 'Ne makɛ ye sankolo Ala ye, a ka mɔgɔba dɔw ye sanpɛrɛn ni sanpɛrɛn ye, n'a b'a fɛ, fiɲɛ bɛ ci, sanji bɛ bin.
51 A bɛ ci fɔ sanpɛrɛn ma, a bɛ yeelen bɔ, sanji bɛ na, a bɛ tile minɛ, a tɛ a yeelen di, kalo ni dolow, u tɛ lamini.
52 A bɛ yamaruya di fɔɲɔba ma, a bɛ ci ka sanji na ka awirilikalo sennatan k'a falenfɛnw n'a sow tiɲɛ.'
53 Faraon y'o kuma mɛn tuma min na, a hakili ɲagamina kosɛbɛ, a dimina kosɛbɛ, k'a fɔ a ye ko: 'E cɛ! tiɲɛ fɔ ne ye, i ye mɔgɔ min ye tiɲɛ na, a to ne k'a dɔn.'
54 A ye tiɲɛ fɔ a ye. 'Ne ye Haiqâr ye sɛbɛnnikɛla ye, masakɛ Senacherib ka Privy Councilors bɛɛ la belebeleba, ani ne ye a ka vizier ye ani a ka masaya Gofɛrɛnaman, ani a ka Chancelier.'
55 A y'a fɔ a ye ko: 'I ye tiɲɛ fɔ nin kuma la. Nka an ye Haiqâr ko mɛn, ko masakɛ Sankerib y'a faga, o bɛɛ n'a ta, a bɛ iko i ɲɛnama don ani i kɛnɛyara.'
56 Haiqâr y'a fɔ a ye ko : 'Ɔwɔ, a kɛra ten, nka tanuli ka kɛ Ala ye, min bɛ fɛn dogolenw dɔn, katuguni ne makɛ masakɛ ye yamaruya di ko ne ka faga, wa a dara mɔgɔ nɔgɔlenw ka kuma la, nka Matigi ye ne kisi.' ne, min jigi b'a kan, o ye dubaden ye.'
57 Faraon y'a fɔ Haiqar ye ko: 'Taa sini i ka na yan, ka kuma dɔ fɔ ne ye, ne ma deli ka min mɛn ne ka faamaw fɛ, ne ka masaya ni ne ka jamana mɔgɔw fɛ.'

Sapitiri Kɔnɔ 6

Namara in bɛ ɲɛ sɔrɔ. Ahikar bɛ Faraon ka ɲininkali bɛɛ jaabi. Cɛdenw minnu bɛ wuluw kan, olu de ye tile kuncɛyɔrɔ ye. Wit, min man teli ka sɔrɔ Sɛbɛnni kɔrɔw kɔnɔ, o jiralen bɛ Vɛrise 34-45 kɔnɔ.
1 Haiqâr taara a sigiyɔrɔ la, ka bataki sɛbɛn, k'a fɔ o kɔnɔ nin cogo la.
2 A bɔra Asiri masakɛ Sankerib fɛ. Ninivi dugu ka di Misira masakɛ Faraon ma.
3 'Hɛrɛ ka kɛ i ye, ne balimakɛ! an bɛ min jira i la nin fɛ, o ye ko balimakɛ mago bɛ a balimakɛ la, ani masakɛw bɛ ɲɔgɔn na, wa ne jigi bɛ i fɛ, o ye ko i bɛna sanu talan kɛmɛ kɔnɔntɔn juru don ne la, bawo ne mago bɛ o la balo kama sɔrɔdasi dɔw, walisa, ne ka o musaka kɛ u la.» Waati dɔɔnin tɛmɛnen kɔ, ne na o ci i ma.'
4 O kɔ, a ye lɛtɛrɛ dabɔ k'a jira Faraon na o dugujɛ.
5 A y'o ye tuma min na, a hakili ɲagamina k'a fɔ a ye ko: 'Tiɲɛ na, ne ma deli ka nin kan ɲɔgɔn mɛn mɔgɔ si fɛ.'
6 Haiqâr y'a fɔ a ye ko: 'Tiɲɛ na, nin ye juru ye, i ka juru min bɛ ne makɛ masakɛ la.'
7 Faraon sɔnna o ma, k'a fɔ ko: 'E Haikari, i bɔɲɔgɔnko ye mɔgɔ sɛbɛw ye masakɛw ka baara la.
8 Elohim min ye i dafa hakilitigiya la, ka i masiri ni hakilitigiya ni dɔnniya ye.
9 Sisan, Haiqâr, an b'a fɛ min na i fɛ, o tora, i ka so jɔ i n'a fɔ duguba sankolo ni dugukolo cɛ.'
10 Haiqâr ko: 'Ka lamɛnni kɛ, o ye ka kanminɛli ye.' Ne na duguba dɔ jɔ i ye ka kɛɲɛ ni i sago ni i ka sugandili ye; nka, ne makɛ ne bɛ lime ni kabakurun ni bɔgɔ ni baarakɛlaw labɛn an ye, ani so jɔbaga ŋanaw bɛ ne fɛ minnu bɛna so jɔ i ye i n'a fɔ i b'a fɛ cogo min na.'
11 Masakɛ ye o fɛnw bɛɛ labɛn a ye, u taara yɔrɔ jan dɔ la. Haiqâr n'a cɛdenw nana o yɔrɔ la, a ye wuluw ni kamalenninw ta n'a ye; masakɛ n'a ka faamaw bɛɛ taara ka dugu bɛɛ lajɛlen lajɛ, walisa u k'a ye Haiqâr bɛna min kɛ.
12 O kɛlen Haiqâr ye wuluw bila ka bɔ kɛsu kɔnɔ , ka kamalenninw siri u kɔ la , ka juruw siri wuluw sen na , k' u bila ka taa fiɲɛ fɛ . U wulila ka taa san fɛ fo ka to sankolo ni dugukolo cɛ.
13 Cɛdenw y'a daminɛ ka pɛrɛn k'a fɔ ko: 'Aw ka na ni birikiw ye, ka na ni bɔgɔ ye, walisa an ka masakɛ ka so jɔ, katuguni an jɔlen bɛ baara la!'
14 Jama kabakoyara, u hakili ɲagamina, u kabakoyara. Masakɛ n'a ka faamaw kabakoyara.
15 Haiqar n'a ka baarakɛlaw y'a daminɛ ka baarakɛlaw bugɔ, u ye pɛrɛn masakɛ ka kɛlɛbolow ye, k'a fɔ u ye ko: 'A' ye u sago lase baarakɛla ŋanaw ma, aw kana u bali u ka baara la.'
16 Masakɛ y'a fɔ a ye ko: 'I ye diɲɛnatigɛla ye. jɔn bɛ se ka na ni fɛn o fɛn ye fo ka se o yɔrɔ jan ma?'
17 Haiqâr y'a fɔ a ye ko : 'E n makɛ ! an bɛna kaburu jɔ cogo di fiɲɛ na ? ni n makɛ masakɛ tun bɛ yan, a tun bɛna duguba caman jɔ tile kelen kɔnɔ.'
18 Faraon y'a fɔ a ye ko: 'E Haiqar, taa i sigiyɔrɔ la, ka lafiɲɛ, katuguni an ye duguba jɔli dabila, sini na na ne fɛ.'
19 Haikari taara a sigiyɔrɔ la, o dugujɛ, a y'i yɛrɛ jira Faraon ɲɛkɔrɔ. Faraon ko: 'E Haiqâr, kibaru jumɛn bɛ i

makɛ ka so ko la? sabu ni a bɛ sɔgɔsɔgɔ Asiri ni Ninivɛ jamana na, ni an ka sofaw y'a kan mɛn, u bɛ u denw fili.'
20 Haiqâr y'o kuma mɛn tuma min na, a taara misi dɔ ta, k'a siri k'a daminɛ k'a bugɔ ni bugɔli jugu ye fo Misirakaw y'o mɛn, u taara o fɔ masakɛ ye.
21 Faraon ye ci bila ka taa Haiqar ta, k'a fɔ a ye ko: 'E Haiqar, mun na i bɛ o waraba bobo bugɔ nin cogo la?'
22 Hayikari y'a fɔ a ye ko : « n makɛ masakɛ ! tiɲɛ na, a ye wale jugu kɛ ne la, wa a ka kan ni nin bugɔli ni bugɔli in ye, bawo ne makɛ masakɛ Sankerib tun ye kɔnɔ ɲuman di ne ma, wa a kan tiɲɛnen barikama tun bɛ a la, wa a tun bɛ tile ni su waatiw dɔn.
23 Pusi wulila nin su in yɛrɛ la k'a kunkolo tigɛ ka taa, o wale in kosɔn ne y'a furakɛ ni nin dɔlɔmin in ye.'
24 Faraon y'a fɔ a ye ko: 'E Haiqar, ne b'a ye nin bɛɛ la ko i kɔrɔla, i bɛ i ka dotage la, bawo parasang biwɔɔrɔ ni segin bɛ Misira ni Ninivɛ cɛ, a taara nin su in yɛrɛ la ka tigɛ cogo di.' i ka cɛya kunkolo ka segin?'
25 Haiqâr y'a fɔ a ye ko : 'E n makɛ ! ni nin yɔrɔjan tun bɛ Misira ni Ninivɛ cɛ, i ka sofaw tun bɛ se ka mɛn cogo di, ni ne makɛ masakɛ ka sow bɛ pɛrɛn ka u denw fili? So kan tun bɛ se ka se Misira cogo di?'
26 Faraon y'o mɛn tuma min na, a y'a dɔn ko Haikari y'a ka ɲininkaliw jaabi.
27 Faraon y'a fɔ ko: 'E Haiqâr, ne b'a fɛ i ka juruw dilan ne ye kɔgɔji cɛncɛn na.'
28 Haiqâr y'a fɔ a ye ko: «E makɛ masakɛ! a fɔ u ye ko u ka juru dɔ lase ne ma nafolo marayɔrɔ la walasa ne ka o ɲɔgɔnna dɔ dilan.»
29 O kɔfɛ, Haykari taara so kɔfɛ, ka dingɛw sɔgɔ kɔgɔji da gɛlɛn na, ka cɛncɛn bololanɛgɛ dɔ ta a bolo, kɔgɔji cɛncɛn, tile bɔra tuma min na, ka don dingɛw kɔnɔ, a y'i jɛnsɛn cɛncɛn bɛ tile la fo ka kɛ i n'a fɔ a sirilen bɛ i n'a fɔ juruw.
30 Haiqâr ko: 'A fɔ i ka baarakɛlaw ye u ka nin juruw ta, n'i b'a fɛ tuma o tuma, ne bɛna dɔw siri i la i n'a fɔ olu.'
31 Faraon y'a fɔ ko: 'E Haiqâr, mansin kabakurun dɔ b'an bolo yan, a karilen don, ne b'a fɛ i k'a dilan.'
32 Haiqâr y'a lajɛ, ka kabakurun wɛrɛ sɔrɔ.
33 A y'a fɔ Faraon ye ko: «Ne makɛ! Ne ye dunan ye: wa baarakɛminɛn si tɛ ne bolo finiko la.
34 Nka ne b'a fɛ i ka ci bila i ka sanbara dilabaga kantigiw ma ko u ka bɔgɔdaga tigɛ ka bɔ nin kabakurun in na, walisa ne ka o mansin kabakurun dilan.'
35 Faraon ni a ka faamaw bɛɛ ye ŋɛɲɛ kɛ. A ko: «Ala Kɔrɔtalenba, o min ye nin hakilitigiya ni dɔnniya di i ma, o ka duba.»
36 Faraon y'a ye ko Haikari ye se sɔrɔ a kan, k'a ka jaabiw segin a ma, o yɔrɔnin bɛɛ, a nisɔndiyara, k'a fɔ u ye ko u ka san saba takasi ta a ye, k'u lase Haikari.
37 A y'a ka finiw bɔ k'u don Haikari n'a ka sɔrɔdasiw n'a ka baarakɛlaw kan, k'a ka taama musakaw di a ma.
38 A y'a fɔ a ye ko : 'Taa hɛrɛ la, a matigi fanga ni a ka Dɔgɔtɔrɔw ka kuncɛbaya ! yala Sultan dɔw bɛ i bɔɲɔgɔnko la wa? ne ka foli di i makɛ masakɛ Sankerib ma, k'a fɔ a ye an ye nilifɛnw ci a ma cogo min na, katuguni masakɛw bɛ wasa dɔɔnin dɔrɔn de la.'
39 O tuma la, Haiqar wulila ka masakɛ Faraon bolow susu ka dugukolo susu a ɲɛ kɔrɔ, ka fanga ni tolen ɲini a fɛ, ani ka caya a ka nafolo marayɔrɔ la, k'a fɔ a ye ko : 'E n makɛ ! Ne b'a fɛ i fɛ an ka jamanaden si kana to Misira.'
40 Faraon wulila ka laselikɛlaw ci ka taa a fɔ Misira nbɛdaw la ko Asiri walima Ninivɛ mɔgɔw si kana to Misira jamana kɔnɔ, nka u ka taa ni Haikar ye.
41 Haikari taara masakɛ Faraon fo ka taa Asiri jamana ni Ninivɛ jamana ɲini. Nafolo dɔw tun b'a bolo ani nafolo camanba.
42 Kibaru sera masakɛ Sankerib ma ko Haikari bɛ na tuma min na, a bɔra ka taa a kunbɛn, a nisɔndiyara kosɛbɛ a kosɔn ni nisɔndiyaba ye, k'a minɛ k'a susu k'a susu k'a fɔ a ye ko: 'I bisimila so, e somɔgɔw! ne balimakɛ Haiqâr, ne ka masaya fanga, ani ne ka masaya kuncɛbaya.
43 I b'a fɛ ka min sɔrɔ ne fɛ, i k'o ɲininka hali ni i b'a fɛ ka ne ka masaya tilancɛ ni ne ka nafolo tilancɛ sɔrɔ.'
44 Haiqâr y'a fɔ a ye ko : 'E n makɛ masakɛ, i ka ɲɛnamaya fo abada ! Ne makɛ masakɛ, i ka nɛɛma jira! ka Abu Samîk ma ne nɔ na, bawo ne ka ɲɛnamaya tun bɛ Ala bolo ani ale de bolo.'
45 O tuma la masakɛ Sankerib y'a fɔ ko : 'Bonya ka kɛ i ye, ne kanulen Haikari! N bɛna Abu Samîk ka gare kɛ npantigi ye ka tɛmɛ n ka Privy Councilors bɛɛ kan ani n ka fɛn kanulenw bɛɛ kan.'
46 Masakɛ y'a daminɛ k'a ɲininka a ni Faraon ye ɲɔgɔn sɔrɔ cogo min na kabini a nali fɔlɔ fo ka na se a ma, ani a ye a ka ɲininkaliw bɛɛ jaabi cogo min na, ani a ye takasi sɔrɔ cogo min na a fɛ, ani fɛn caman cili ka finiw ni nilifɛnw.
47 Masakɛ Senkerib nisɔndiyara ni nisɔndiyaba ye, k'a fɔ Haikar ye ko: 'I b'a fɛ ka min sɔrɔ nin sara in na, i ka o ta, katuguni a bɛɛ bɛ i bolo.'
48 Ani Haiqâr mid : 'Masakɛ ka ɲɛnamaya fo abada ! Foyi t ne fɛ ni ne makɛ masakɛ ka lakana tɛ ani a ka bonya ka taa a fɛ.
49 E matigi ! ne bɛ se ka mun kɛ ni nafolo ni a ɲɔgɔnnaw ye ? nka n'i b'a fɛ ka nɛɛma jira ne la, ne balimamuso denkɛ Nadan di ne ma, walisa ne ka a ka ko kɛ ne la, ne ka a joli di ne ma, ka ne jalaki o la.'
50 Masakɛ Sankerib y'a fɔ ko: «A ta, ne y'a di i ma.» Wa Haiqâr ye Nadan minɛ, a balimamuso denkɛ, k'a bolow siri ni nɛgɛ cakɛdaw ye, ka taa n'a ye a sigiyɔrɔ la, ka juru gɛlɛn dɔ don a senw na, k'a siri ni nɛgɛ gɛlɛn ye, k'a siri o cogo la, a y'a fili ka don dibi so dɔ kɔnɔ, lafiɲɛbɔyɔrɔ kɛrɛfɛ, ka Nebu-hal sigi kɔlɔsilikɛla ye a kun na walasa ka buruburu kelen ni ji dɔɔnin di a ma don o don.

Sapitiri Kɔnɔ 7

Ahikar ka ntalenw, a bɛ a balimakɛ denkɛw ka kalan ban minnu kɔnɔ. Ɲɛfɔli minnu bɛ mɔgɔ kabakoya. Ahikar bɛ cɛnin wele tɔgɔ jalenw. Ahikar ka maana bɛ ban yan.
1 Haiqɛrɛ tun bɛ don tuma o tuma wala ka bɔ tuma o tuma, a tun bɛ a balimamuso denkɛ Nadan kɔrɔfɔ, k'a fɔ a ye ni hakilitigiya ye.
2 'E Nadan, ne denkɛ! Ne ye ko ɲuman ni ɲumanya bɛɛ kɛ i ye ani i ye ne sara o la ni ko jugu ni ko jugu ani mɔgɔfaga ye.

3 'E ne denkɛ! a fɔra ntalenw kɔnɔ ko: Min tɛ lamɛnni kɛ ni a tulo ye, u na a lamɛnni kɛ ni a kɔ sɔgɔlen ye.'
4 Nadan y'a fɔ ko: «I dimina ne kɔrɔ mun de kosɔn?»
5 Haiqâr y'a fɔ a ye ko: 'Katuguni ne ye i lamɔ, ka i kalan, ka bonya ni bonya di i ma, ka i kɛ mɔgɔba ye, ka i lamɔ ni baganmara ɲuman ye, ka i sigi ne nɔ na, walasa i ka kɛ ne ciyɛntala ye.' diɲɛ kɔnɔ, i ye ne minɛ ni fagali ye, ka ne sara ni ne ka tiɲɛni ye.
6 Nka Matigi y'a dɔn ko kojugu kɛra ne la, wa a ye ne kisi i ye minɛn minnu bila ne ye, katuguni Matigi bɛ dusukun karilenw kɛnɛya, ka keleyatɔw ni kuncɛbaw bali.
7 E ne denkɛ ! i kɛra ne fɛ i n'a fɔ nɛgɛso min bɛ nɛgɛso gosi, k'a sɔgɔ.
8 E ne denkɛ ! i bɛ i ko gazelle min tun bɛ madder ju dun, a bɛ ne fara bi ni sini u bɛna tan u dogo ne ju la."
9 E ne denkɛ ! i taara min y'a jɛɲɔgɔn ye farilankolon ye nɛnɛ waati nɛnɛ waati la; A ye ji nɛnɛ ta k'o bɔn a kan.
10 E ne denkɛ ! i kɛra ne fɛ i ko cɛ min ye kabakurun ta k'a fili sankolo la walisa k'a Matigi bon ni kabakurun ye. Kabakurun ma gosi, wa a ma se sanfɛ, nka a kɛra jalaki ni jurumu sababu ye.
11 E ne denkɛ ! ni i tun ye ne bonya ka ne bonya ani ka ne ka kumaw lamɛn i tun na kɛ ne ciyɛntabaga ye ani ka masaya kɛ ne ka maraw kan.
12 E ne denkɛ! i k' a dɔn ko ni wulu walima donsokɛ kunkolo janya tun ye mɛtɛrɛ tan ye , a tun tɛna gɛrɛ sow nafa la hali n' a tun bɛ i ko siliki .
13 E ne denkɛ ! Ne tun b'a miiri ko i tun na kɛ ne ciyɛntabaga ye ne ka saya waati la; I tun b'a fɛ ka ne faga i ka keleya ni i ka yɛrɛbonya kosɔn. Nka Matigi ye ne kisi i ka namara ma.
14 E ne denkɛ! i kɛra ne fɛ i n'a fɔ jaan min jɔlen bɛ nɔgɔ la, npogotiginin dɔ nana ka jaan jɔlen sɔrɔ. Ntumu y'a fɔ jaan ye ko: «I bɛ mun kɛ yan?» Jaan ko: "Ne bɛ Ala deli yan."
15 Larikɛ y'a ɲininka fana ko: «I bɛ jiribolo min minɛ, o ye mun ye?» Jaan ko: "O ye okɛ-jiri denmisɛnnin ye, ne bɛ n jigi da min kan delili waati."
16 Lari ko: «O fɛn min bɛ i da la, o ye mun ye?» Jaan ko: "O ye buru ni dumuni ye, ne bɛ minnu ta kɔngɔlenw ni faantanw bɛɛ ye minnu bɛ gɛrɛ ne la."
17 Lari ko: «Sisan, yala ne bɛ se ka na ɲɛfɛ ka dumuni kɛ, katuguni kɔngɔ bɛ ne la wa?» Jaan y'a fɔ a ye ko: «I ka taa ɲɛfɛ.» Wa lark gɛrɛla walasa a, ka dumuni kɛ.
18 Nka jaan wulila ka wulu minɛ a kɔ la.
19 Lari y'a jaabi k'a fɔ jaan ye ko: «Ni o ye i ka dumuni ye kɔngɔtɔ ye Ala tɛ sɔn i ka saraka ni i ka ɲumanya kɛwalew ma.»
20 Ni o ye i ka sunɔgɔ ni i ka deliliw ye, Ala tɛ sɔn i ka sunɔgɔ wala i ka delili ma, wa Ala tɛna i ka ko ɲuman dafa.»
21 E ne denkɛ ! i kɛra ne fɛ (i n'a fɔ) waraba min ye teriya don ni fali ye, fali tora ka taama waraba ɲɛkɔrɔ waati dɔ kɔnɔ; don dɔ la, waraba pɛrɛnna fali kan k'a dun.
22 E ne denkɛ ! i kɛra ne fɛ i ko wulu min bɛ malo la, katuguni a tɛ nafa foyi lase foyi ma, nka a bɛ malo tiɲɛ k'a ɲimi.
23 E ne denkɛ ! i kɛra i ko cɛ min ye malo sumanikɛlan tan dan, ni suman tigɛ waati sera, a wulila k'a tigɛ, k'a lajɛ, k'a ci, ka baara kɛ a kan fo ka se a dan na, a kɛra tan ye sumanikɛlanw, a makɛ y'a fɔ a ye ko : "E sɛgɛnbagatɔ! i ma bonya, i ma dɔgɔya."
24 E ne denkɛ ! i kɛra ne fɛ i n'a fɔ wuluwulu min filila jɛgɛ kɔnɔ, a ma se k'a yɛrɛ kisi, nka a ye wuluw wele, walisa a k'u fili n'a yɛrɛ ye nɛgɛso kɔnɔ.
25 E ne denkɛ! i kɛra ne fɛ i n' a fɔ wulu min nɛnɛna ani a donna bɔgɔdaga ka so ka sumaya .
26 A sumana tuma min na, a y'a daminɛ ka wuluwulu u la, u y'a gɛn ka a bugɔ, walisa a kana u kin.
27 E ne denkɛ! i kɛra ne fɛ i n' a fɔ donsokɛ min donna jisuma na ni mɔgɔ ɲumanw ye , a bɔra jisuma na tuma min na , a ye dingɛ nɔgɔlen dɔ ye , a jigira ka wuluwulu a kɔnɔ .
28 E ne denkɛ! i kɛra ne fɛ i n' a fɔ bakɔrɔn min farala a jɛɲɔgɔnw kan sarakabɔ sira kan , a ma se k' a yɛrɛ kisi .
29 E ne denkɛ ! wulu min tɛ balo a ka sogo ɲinini na, o bɛ kɛ wuluw ka dumuni ye.
30 E ne denkɛ! bolo min tɛ baara kɛ ka sɛnɛ kɛ ani (min) ye namara ni nanbara ye, o bɛna tigɛ ka bɔ a kamankun na.
31 E ne denkɛ! yeelen tɛ ye ɲɛ min na, wuluw bɛna a tigɛ ka a bɔ.
32 E ne denkɛ ! i kɛra ne fɛ i ko jiri u tun bɛ min bolow tigɛ, a y'a fɔ u ye ko: «Ni ne ka fɛn dɔ tun tɛ aw bolo, tiɲɛ na, aw tun tɛna se ka ne tigɛ.»
33 E ne denkɛ ! i bɛ i n'a fɔ misi min u y'a fɔ a ye ko : "I ka sonyali dabila fo an ka sanu cakɛda kɛ i ye ka i balo ni sukaro ni amande ye."
34 A ko: «Ne tɛ ɲinɛ ne fa ni ne ba ka baara kɔ.»
35 E ne denkɛ! i kɛra i n'a fɔ sa min bɛ ŋaniyajugu kan tuma min na a tun bɛ baji cɛma, waraba y'u ye k'a fɔ ko: "Jɛkulu ka juguya, mɔgɔ min ka jugu ka tɛmɛ u kan, o ka u fila bɛɛ ɲɛminɛ.
36 Sa y'a fɔ waraba ye ko: «I ye sagadenw ni bakɔrɔnw ni saga minnu dun i si bɛɛ la, yala i bɛna u segin u faw ma ani u bangebagaw ma wa walima i tɛna u segin u ma wa?»
37 Warabilen ko: «Ayi.» Sa y'a fɔ a ye ko: «Ne hakili la, i ye anw bɛɛ la jugumanba ye ne yɛrɛ kɔfɛ.»
38 E ne denkɛ ! Ne ye dumuni ɲuman di i ma, i ma ne balo ni nbuuru jalen ye.
39 E ne denkɛ ! N ye sukaro ji di i ma. minni ni siro ɲuman, i ma ji di ne ma kɔlɔn kɔnɔ ka min.
40 E ne denkɛ ! Ne ye i kalan, ka i lamɔ, i ye dogoyɔrɔ sɔgɔ ne ye ka ne dogo.
41 E ne denkɛ ! Ne ye i lamɔ ni lamɔcogo ɲuman ye, ka i dege i ko sɛdirijiri jan. I ye ne firifiri ka ne kɔrɔta.»
42 E ne denkɛ ! o tun ye ne jigi ye i ko la ko i na dugu barikaman dɔ jɔ ne ye, walisa ne ka dogo ne juguw la o kɔnɔ, ani i kɛra ne fɛ i n'a fɔ mɔgɔ min bɛ su don dugukolo dunba kɔnɔ Nka Matigi hinɛ donna ne la ka ne kisi i ka namara ma.»
43 E ne denkɛ ! Ne tun b'i fɛ, i ye ne sara ni juguya ni koniya ye, sisan ne tun na sɛgɛn ka i ɲɛw bɔ, ka wuluw dumuni di i ma, ka i nɛnkun tigɛ, ka i kun bɔ ni npan da ye. I ka kɛwale haramulenw sara i ye.'

44 Nadan ye nin kuma mɛn a facɛ denkɛ Hayikari fɛ tuma min na, a ko : « e n kɔrɔkɛ ! I ka ko kɛ ne la ka kɛɲɛ ni i ka dɔnniya ye, ka ne ka jurumuw yafa ne ma, katuguni jɔn bɛ yen min ye jurumu kɛ i ko ne, wala jɔn bɛ yen min bɛ yafa i ko i ɲɔgɔn?
45 Sɔn ne ma, ne facɛ denkɛ! Sisan ne na baara kɛ i ka so kɔnɔ, ka i ka sow labɛn ka i ka baganw nɔgɔw ko, ka i ka sagaw balo, katuguni ne ye mɔgɔ jugu ye, e ye mɔgɔ tilennen ye.
46 Haiqâr y'a fɔ a ye ko : 'E n denkɛ ! i bɛ i ko jiri min den ma den ji kɛrɛ fɛ, a makɛ tun b'a fɛ k'a tigɛ, a y'a fɔ a ye ko: «I ka ne labɔ yɔrɔ wɛrɛ la, ni ne ma den, i ka ne tigɛ.»
47 A makɛ y'a fɔ a ye ko: «I bɛ ji kɛrɛ fɛ, i ma den kɛ, i na den cogo di k'i to yɔrɔ wɛrɛ la?»
48 E ne denkɛ ! ɲɔ kɔrɔya ka fisa ni wuludenya ye .
49 E ne denkɛ ! u y'a fɔ waraba ye ko : « I ka i yɔrɔ janya sagaw la walisa u buguri kana kojugu kɛ i la .» Warabilen ko: «Saga nɔnɔ nɔgɔw ka ɲi ne ɲɛ ma.»
50 E ne denkɛ ! u ye waraba bila ka taa lakɔli la walasa a ka kalan dege k' a fɔ a ye ko : « A fɔ A , B ». A ko: "Sagaden ni bakɔrɔn bɛ ne ka bɛlɛkisɛ la".
51 E ne denkɛ ! u ye fali sigi tabali la k' a binna , k' a y' a yɛrɛ wuli buguri la k' a fɔ ko : « a k' a yɛrɛ kuru , katugu a cogoya de don , a tɛna yɛlɛma .
52 E ne denkɛ ! kuma in sabatira min bɛ boli ko : "Ni i ye cɛnin bange, i k'a wele i denkɛ, n'i ye cɛnin lamɔ, i k'a wele i ka jɔn."
53 E ne denkɛ ! Min bɛ ko ɲuman kɛ, o na bɛn ni ɲuman ye. Min bɛ kojugu kɛ, o na bɛn ni kojugu ye, katuguni Matigi bɛ mɔgɔ sara ka kɛɲɛ ni a ka baara hakɛ ye.
54 E ne denkɛ ! ne bɛna mun fɔ i ye ka tɛmɛ nin kumaw kan? katuguni Matigi bɛ fɛn dogolenw dɔn, a bɛ gundo ni gundo dɔn.
55 A na i sara ka kiri tigɛ ne ni e cɛ, ka i sara ka kɛɲɛ ni i ka kungokolon ye.',
56 Nadan ye o kuma mɛn a facɛ denkɛ Haiqar fɛ tuma min na, a fununna o yɔrɔnin bɛɛ, a kɛra i n'a fɔ sugunɛ fiyɛlen.
57 A senw fununa, a senw ni a senw ni a kɛrɛw, a farala, a kɔnɔbara farala, a kɔnɔbara jɛnsɛnna, a halakira ka sa.
58 A laban kɛra halakili ye, a taara jahanama la. Katuguni min bɛ dingɛ sɔgɔ a balima ye, o na bin o kɔnɔ. Min bɛ jaanw sigi, o na minɛ u kɔnɔ.»
59 nin de kɛra ani (min) an ye min sɔrɔ Haiqâr maana ko la, ani tanuli ka kɛ Ala ye fo abada. Amiina, ani hɛrɛ.
60 Nin tariku sɛbɛn in banna ni Ala ka dɛmɛ ye , a ka kɔrɔta ! Amiina, Amiina, Amiina.